

Laisvoji Lietuva

"Entered as second class matter at the post office at Chicago, Illinois."

"Entered as second class matter at the post office at Chicago, Illinois."

X metal.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, lapkričio (November) 30 d. 1955 m.

Kaina 10 c.

Nr. 47-48 (269-270)

Vilniaus katedra

RUŽAVASIS MARKSIZMAS, VEIKLA IR TERORAS

Mokytojai ir mokiniai. — Ne protas, bet gerkles. — Kariai ir mundurai. — Musantysis verkia.

Lietuvius... Haugiac rusiskieji revoliuciniai sąjūdiai, galutiniai susiformavę į komunistinį internacionalą. Jų mokytojai buvo vėlesni bolševikinės Rusijos valdovai bei esamieji ir numstumtieji tarpusavio varžybose nuo valdžios pakopų partijos vadai.

Ši grupė, augusi svetimosje įtakose ir internacionaliniuose pagrinuose, tautą ir tautiškumą laiko tik priemone igauti valdžią bei vadovavimui ir savo programos įvykdymui. Programa aiški: Markso mokslas, o Lietuvos ūkininkui — Kautskio teorijomis pagrįstas kolektyvinis ūkininkavimas.

Kas prisimena vadinamo pasukutinio demokratinio seimo rinkimus ir domėjosi tų rinkimų eiga, žino, kad dvasinis, netgi fizinis teroras buvo naudojamas. Veliau šio seimo ir socializmas vyriausybės laikais prieš lietuvių terorą plačiai vykdė raudonieji marksistai. Pasekos visiems žinomoms ir jos dar ir dabar tebeskamba lietuviškųjų internacionalų gerkles. Tos pačios gerkles, buvusios jau opozicijoje, užslopino valstybės vyrų nuosprendį: priešintis. Priešintis prieš užpuolimą kovojant, kaip kad kovojo Pilėnų kunigaikštis.

Raudonųjų marksistų terorą esame patyrę ir jo pasekose esame. Betgi viešai konstatuojame ružavųjų marksistų, — meškos avies kailyje, jau nuo senai varomą terorą, kiršinimą ir nesahaitakas lietuviškajame gyvenime.

Lietuvos Kariuomenė bei kariai įvairių laipsnių ir amžiaus nuolat, netgi iškilmingomis "progromis" terorizuojami ir purvinami. Primetama kaltinimai, kurie priklauso tuolaikinėms opozicinėms gerklems.

Lietuvos Teismai ir jų pareigūnai terorizuojami, ginant nu-teistuosius komunistus bei komunistus, įtaigojant neteisingas ir per dideles bausmes skyrus.

Lietuvos skautijos padaliniai ir jų vadovai ne kartą neįtikėtinais šmeižtais apjuodunami.

Lietuvos valdininkai ir tarnautojai ne tik pavieniai, betgi ir

grupėmis yra terorą patyrę. Jie pristatomi visuomenei apkaltinant išdidumu, apsilėidimu, nepareigūgumu ir t. t.

Lietuvos Diplomacija, pasakojantys, postai, o ypačiai Diplomatinis Šefas yra nuolatiniame terore.

Lietuvos vadavimo veiksniai, besiryžta eiti vienybės, suterorizuojami pagrūmojant visuomenės pinigų pinigine.

Iš religinių Lietuvos bendruomenių, turbūt tik žydų religiniai nusiteikimai nebuvo paliešti. Ką jau bekalbėti apie tautines organizacijas ir sąjūdžius. Jie pristatomi visuomenei vadukais, čišninkais, nykštukais, vienybės ardytojais, mors didelė dalis šių grupių vyrų pavojaus metu atliko darbus gyvosios torpedos dydžio, statydami tai ne partijų, bet tautos reikalui.

Visai teisingai pačių socialistų buvo nukaltas "spaudos bandito" vardas, taikant jį tos pačios krypties — ružavųjų marksistų spaudos bendradarbiams.

Apie terorą prieš vietinio pobūdžio organizacijas ir asmenis bei veikėjus, nukreiptus ne tik politiniams, bet ir kitokiais tikslais, taip pat apie terorą, vedamą ne viešai, jau ne nekalbėsime.

Dėl ko šis teroras vyksta? Kodėl per jį vykdomas skaldomasis darbas ir tam darbai vadovauja asmuo, stovįs veiksnių viršūnėse ir, ardydamas vienybę, kiek tik galėdamas plaka kitus tos vienybės ardytus? Jau sakiau anksčiau, kad tai išbandytas valdymui metodas. Yra tikslas įvairių baimės, priversti paklusti, kad galėtų įgyvendinti mūsų tautai pavojingą kryptį ir programą bei išlaikyti egzistenciją sau ir savo grupei.

Keista darosi, kad jau kiekis ko votojų nulenkė pečius ir galvas nuo gautų teroro smūgių. Ir kyla dėl to klausimas, ar vykstant kovai karys nustoja juo buvęs suliv munduro nusiėmimu. Ar politikaujantis bei visuomeninkas, numatęs net svetimųjų valstybių galimusėjimus, nemato šį jau seniai pasmerktą metodą. Ar tikybinių organizacijų vadai, bežnyčių prelatai ir hierarchai laukia, koki tikėjimas ir pasitikejimas nukris iki nulio, bežaidžiant patį pavojingiausį žaidimą.

Prieš bet kokį terorą mes stojame visu ūgiu ir visu svoriu bei jėga. Atkreipdami į tai, sakome: nuo teroro atsiginsime bet kokiomis priemonėmis. Taip pat kitus apginsime, betgi tik tuos, kurie negali patys apsiginti.

Lietuvius ne Marksui vergauti yra gimę.

Pranas Lukševičius

Iš mūsų diplomatų veiklos

Lietuvos diplomatinis šefas S. Lozoraitis ir pasiuntinybės patarėjas dr. A. Gerutis, būdami Ženevoje, turėjo visą eilę pasikalbėjimų su vakarų valstybių delegacijų, dalyvaujančių keturių valstybių užsienio reikalų ministerių konferencijoje, nariais. Per pasikalbėjimus buvo išskirti aktualūs Lietuvos valstybės liečiai klausimai ir buvo konstatuotas palankus mūsų teisių bei interesų supratimas.

S. Lozoraitis ir dr. A. Gerutis palaikė Ženevoje artimą kontaktą su kitų valstybių stebėtojų ir Sovietų Sąjungos pavergtųjų valstybių atstovais.

Ministeris Lozoraitis pasirašė kartu su Estijos, Latvijos, Lenkijos, Rumunijos ir Vengrijos atstovais kreipimąsi į Ženevos konferencijos dalyvius — vakarų demokratijų atstovus, kuriuo reikalaujama atstatyti Sovietų Sąjungos pavergtų tautų valstybinę nepriklausomybę. Šį kreipimąsi paskelbė šveicarų ir kitų valstybių telegramų agentūros ir jis buvo įdėtas daugelio valstybių spaudoje.

Ženevos konferencijai einant į galą, Lietuvos diplomatinis šefas S. Lozoraitis ir pasiuntinybės patarėjas dr. A. Gerutis nuvyko į Ciurichą, kur pasimatė su keliais lietuvių visuomenės veikėjais, atvykusiais tam tikslui iš Vokietijos. Plėtodami reikiama Lietuvos laisvės bylos atžvilgiu pozityvų bendradarbiavimą tarp Lietuvos valstybinių organų ir lietuvių politinių susigrupavimų, pastarimo dalyviai pasidalino informacijomis iš savo veiklos sričių.

Būdami Ženevoje ir Ciuriche, S. Lozoraitis ir dr. A. Gerutis pasimatė su ten gyvenančiais lietuviams.

Pasiuntinybės patarėjas dr. A. Gerutis iš Ciuricho sugrįžo į Ženevą, kur buvo iki konferencijos pabaigos.

Tremties karusėlė

Arba gyvenimo cirkas. Tik, de ja, ne vaikams, o suaugusiems. Ir ne džiaugsmui, bet greičiau ašaroms.

Netekę Tėvynės ir atsidūrę tremtyje, užuot jungęsi į krūvą, kaupę jėgas ir palaikę viens kitą, ką gi mes darome? Gi steigiami ir steigiami politines ir nepolitines organizacijas, draugijas, valdybas, vadybas ir t. t., kad tik tai kuo toliau būtumėm nuo tos kadaise dr. V. Kudirkos svajotosios, bet dabar visai pamirštosios vienybės.

Ko jau ko, bet ambicijos mums nestinga. Kas dešimtoji galva jau čia pasaukta vadovavimui. Na, ir reikia kurti naują organizaciją, kad savo veiklą parodytume, žinoma, tapus tos organizacijos pirminku ar bent valdybos nariu.

O kai "visuomeniniam" darbiui reikia pinigų, tuojaus kreipiamės į likusias 9/10 visuomenės narių. Prašoma, įtikinėjama, net reikalaujama. Kur gi ne?! Tokie kilnūs tikslai: čia Tėvynės gelbėjimas, čia labdarybė, čia vėl kultūra.

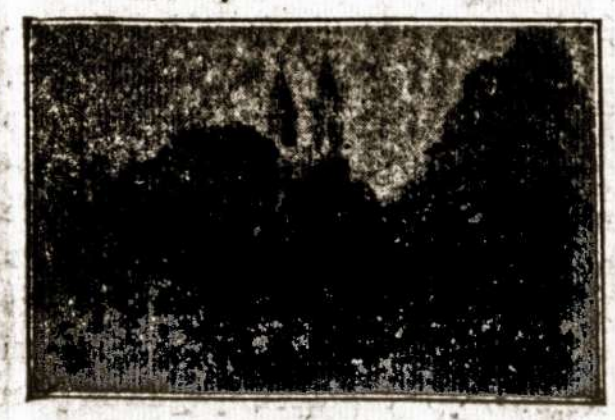
Ir prisistigėm visokių Tarybų, Vadybų, Aljų, Balfų, Bendruomenių, Vlika, Kultūros Fondų, Ekonominė Tarybų ir dar, ir dar, argi viską besuminėsi... O rezultatas — Dieve, pasigalėk!

Ir pagalvoti, kad esame šalyje su vis 160 milijonų gyventojų, kuriems valstybinius rinkimus darant pakanka tik trijų partijų, o ir toji trečioji yra tik, taip sakant, tradicijos palaikymui, — prisimeni Lietuvą su pustrėčio milijono žmonių, kurie rinkdami Seimą išsiblaškydavo po 18—20 ir daugiau rinkiminių sąrašų. Reikia, tokios jau mūsų tradicijos esama... Mat, išsivystėm, užaugom. Neveltui Kauno Universitete turbūt ne labųjų dvasių buvo ugdoma organizuoti kuodaugiausia studentų korporacijų. Ir buvo jų, berods, visa šimtinė. Tos idėjos visa nauda buvo, kad iškilnių dienomis prie Karo Muziejaus plevėsuodavo 100 viena už kitą gražesnių vėliavų. Bet niekam nėjo į galvą, jog tasai grožis buvo kaip tik priešingas vienybės idėjai, nes ardydama ją į atskiras kuo mažiausias parapijines grupes.

To viso išdava ir pasidarė, kad vienybės idėja beliko vien Tautos Himne, kurį giedodavom ir retkarčiais tebedegam, lyg pašaipai kartodami: "vienybė tezydi". Dėkui už toki žydėjimą. Kad galutinai tulžį išliečiau, turiu atkreipti dėmesį dar štai į ką: Kiek tos visos organizacijos, kokios jos būtų, mėgsta rinkti sau pinigų, tiek jos nekencia jokios atskaitomybės. O jau, rodos, jeigu ne padorumas, tai bent paprastas mandagumas to reikalauj. Imkime, pav., kad ir Balfą, kuris turbūt su renka daugiausia lėšų. Kad gi nors kada patiektų visuomenei, bent bendrais skaičiais, šioki-toki išlaidų sąrašėli... Nenuostabu, kad panašus elgesys visuomenės duosnumo neskatina.

Baigiu. Atsiprašau, nes jaučiuosi šaukiąs tyruose.

Aleksas Kutkus

POLITIKOS LAUKUOSE

Rašo: B. Banga

VLIKas PASLAPTINGAI KURIASI AMERIKOJ

Visą praėjusį savaitgalį VLIKas posėdžiavo New Yorke. Vliko posėdžiuose dalyvavo: pirm. prel. M. Krupavičius ir dr. P. Karvelis. Prieš VLIKo posėdžius ilgesnį laiką darėsi vlikinės partijos. VLIKas svarstė tą, kas buvo sutarta vlikinių partijų pasitarimuose. Konkreti VLIKo sesija New Yorke sutarė:

1. Keičiamas VLIKo statusas ta prasme, kad jame kiekvieną partiją atstovauja 3 asmenys ir VLIKo nariais gali būti ir ne Lietuvos piliečiai.

2. VLIKas tytomis įsikuria Amerikoje, kur sudaromas jo prezidiumas ir šaukiamos sesijos.

3. Pakeičiami VLIKo ir Vykdomosios Tarybos pirminkai.

Vlikas buvo sukurtas Lietuvoje vokiečių okupacijos metu. VLIKo sukūrimo darbuose labai stipriai reikėsi rezistenciniai sąjūdžiai. Dabartiniame VLIKe rezistencinių sąjūdžių nėra, kaip lygiai nebėra ir tų žmonių, kurie rezistencinio VLIKo vardam kenėjo Hitlerio Vokietijos kalėjimuose ir ne vienas paaukojo gyvybę. Paskutiniai metais VLIKo statusas buvo keičiamas partinio patogumo sumetimais, beveik kiekvienam VLIKo posėdyje. Ir Lietuvoje sukurtas rezistencinio VLIKo — tik vardas ir lopai liko. Paskutinis VLIKo statuso pakeitimas New Yorke jau visiškai likviduoja Lietuvoje sukurtą rezistencinio VLIKo pobūdį, kai į jo eiles įsileidžiami ne Lietuvos piliečiai.

Jau kuris laikas tyliai buvo kalbama, jog VLIKas bus keliamas į Ameriką. Viešai nesireklamuota, nes ALTas buvo priešingas VLIKo atsikėlimui į New Yorką. Perkėlimo darbas dirbta tytomis ir labai apgalvotai. Dabar jau visai aišku, jog VLIKas perkeltas į Ameriką, nes čia sudarytas jo prezidiumas. Į dabartinio VLIKo prezidiumą įeina socialdemokratas Kaminskas, kuris laikomas didžiausiu VLIKo perkėlimo šalininku. Kadangi kiekvieną vlikinę partiją dabar atstovaus jau ne po vieną, bet po tris asmenis, tai aišku, jog Vliko posėdžiai bus tik Amerikoje. Kuo VLIKo prezidiumo darbas skirsis nuo ALTO darbo? ALTO nariai Amerikos piliečiai, VLIKo taipgi gali būti ne Lietuvos piliečiai, ALTas dirba Lietuvos laisvinimo darbą Amerikoje, VLIKas taipgi dirbs Amerikoje. VLIKas pradeda savintis ALTO darbą. Blogai padarė partijos, kai jos neatsivėlgė į ALTO pagėdavimą ir patarimus, kai ALTas yra ne tik geras bendro darbo talkininkas, bet ir pagrindinis VLIKo medžiaginis rėmėjas.

VLIKo pirminku išrinktas J. Matulionis, krikščionis demokratas, kaip ir buvęs pirm. prel. M. Krupavičius. Vykdomoji Taryba paliekama Europoj, kurios pirminko postas patiekėtas Amerikos pilietei liaudininkei Devenienei, kuri artimiausiu laiku pakeis liaudininką K. Žalkauską. Kiti VT nariai lieka tie patys — dr. P. Karvelis ir M. Gelžinis. VLIKo prezidiumą New Yorke sudaro pirm. J. Matulionis, socialdemokratas J. Kaminskas ir liaudininkas H. Blazas. Visa tai reikšia, jog partiniai žmonės dar labiau įsigali dabartiniame VLIKe. Skirtumas nebent tik tas, kad ligi šiol VLIKe prel. M. Krupavičiaus asmenyje dominavo krikščionys de-

mokratai, dabar krikščionys demokratai nusilenkė liaudininkams ir jiems atidavė pirmaujančią vaidmenį.

Mūsų išvada tokia: VLIKe seniai reikia radikalių reformų. Dabartinės "reformos" nieko nereiškia, nebent tik tai, kada palaidotas Lietuvoje VLIKo rezistencinis pobūdis.

INDIJA GARBINA MASKVOS STABUS

Sovietų min. pirm. Bulganinas ir komunistų partijos galva N. Chruščevas keliauja po Indiją, sakydami antikvarkietiškas kalbas. Indijos vyriausybė traukiniais veža žmones į didesnius miestus, kad Maskvos kraugeriam būtų sukeltos didesnės ovacijos. Daugelyje miestų vyksta milžiniškos demonstracijos, vadovaujamos komunistų. Neutralioji Indija nepaprastai patenkama sovietams. Nėt visada šalta ir atsargi Anglija yra sukręsta. Kai kurie angli laikraščiai klausia: ar ne laikas atsukti Bulganinui ir Chruščevui kvietimą aplankyti Angliją ateinančių pavasarį, kai abu Maskvos valdovai Indijoj sako antiangliškas kalbas?

PAVOJINGA KRIZĖ PRANCŪZIJOS

Prancūzijoje prasidėjo sunki vyriausybės krizė. Politiniai stebėtojai spėja, jog krizė gali būti patį sunkiausia nuo 1877 metų. Prancūzijos parlamento rinkimai turi įvykti ateinančių pavasarį. Min. pirm. Faure ryžosi parlamento rinkimus atlikti dar šį mėnesį. — Parlamento su siūlyma 318 balsų prieš 218 atmetė. Faure ryžtasi paleisti parlamentą ir skirti naujus rinkimus šį mėn. Pagal konstituciją, min. pirminkas tokią teisę turi, kai 18 mėnesių bėgyje nuverčiamos dvi vyriausybės. Faure min. pirminku tapo šių metų vasario mėn. Jo sprendimas laikomas kiekvieną valandą. Jei Faure ryšis parlamentą paleisti, parlamentas turi teisę jį pirma atleisti. Tada ligi rinkimų min. pirminko pareigas eitų parlamento pirminkas.

NAUJI NESUSIPRATIMAI BERLYNE

Sovietinė Berlyno policija buvo suėmusi rytiniam Berlyne du Amerikos kongresmenus ir jų palydovus. Komunistinė Berlyno policija apkaltino amerikiečius, jog jų automobilyje veikė siunčiamoji ir priimamoji radijo stotelė. Suimtieji po 4 val. paleisti. Amerikiečiai įteikė protestą sovietų vadams Berlyne, aiškindami, jog Berlynas yra keturių jėgų kontroleje ir Amerikos kongresmenai naudojami radijo telefonu teisėtai. Sovietai protestą atmetė, sakydami, jog Rytų Vokietija yra nepriklausoma valstybė ir jie nesikiša į "demokratinės Rytų Vokietijos" Vidaus reikalus. Nesusipratimas įvykęs todėl, kad Amerika nėra pripažinusi Rytų Vokietijos. Amerika sako, jog ji Rytų Vokietijos komunistinės vyriausybės ne pripažįsta ir visa atsakomybė tenka sovietams. Šis įvykis prisidės prie didesnio Amerikos — Sovietų Sąjungos santykių apskartinimo. Spėjama, jog sovietai gali ryžtis Berlyne kurti naujus nesusipratimus, nors ir ne blokados pobūdžio.

Kultūrinės AKTUALIJOS

— Muz. Aleksas Ambrozaitis (žapyškietis) ilgą laiką gyvenęs Brazilijoje, neseniai atsikėlė Kanadon — Montrealin ir jau spėjo sudaryti stiprų chorą. Nors pradžia, naujokas, bet reprezentinis choras auga nariais ir, net vyresnės kartos išjungia. Choras numatęs dalyvauti 1956 m. Dainų Šventėje Čikagoje. Tenka dar džiugti žinia, kad A. Ambrozaitis vienas žymiausių lietuvių, net ir Pabaltij, klarnetistų, įstojęs į Montrealio muzikų uniiją, išlaikė bandomuosius egzaminus ir gavo teisę dalyvauti simfoniniuose orkestruose — radijo, televizijos bei operos ir kt.

— Rašyt. Marija Navikevičienė — Aukštaitė, gv. Montrealy — Kanadoje, baigė rašyti apysaką iš netolimos praeities gyvenimo. Be to, turi paruošus spaudai lyrikos rinkinį. Rašytoja šiuo metu kelionėje po Europą ir kiek ilgiau apsisistos Italijoje, kur jos sūnus kunigas marijonas ir seminarijos rektorius.

— Vaikų laikraštis "Eglutė", kurį leidžia Kultūros Institutas, redaktoriūm pakviestas Stepas Zobarskas. Paskutiniu laiku redaga Pr. Naujokaitis ir pirmuoju redaktoriūm buvo Bern. Brazdionis.

— Jau kelintą kartą Romoje — Italijoj gyvenančios lietuvių dailininkės: Sofija Pacevičienė ir jos dukterė Irena Pacevičiūtė, dalyvavo dailės parodose ir buvo jų paveikslai premijuoti. Vietinė italų spauda geriausiai įvertino.

— Sudaryta Ateitininkų Taryba prie ateitininkų Federacijos Valdybos, kurion įeina: M. Galdikienė, sesuo M. Augusta Sereikytė, A. Oslapienė, M. Kulytė ir I. Banaitytė.

— Dail. Adomas Galdikas kitų metų pradžioje, atidaroma New York'e savo darbų parodą, kuri įvyks žymiausių meno galerijoj.

— Skulpt. Vytautas Kašuba baigia iš medžio išdrožti šv. Pranciškaus ir gruožio 11 d. —

Kultūrinis gyvenimas Čikagoje

"Dainavos" ansamblio koncertas

Šį sekmadienį — gruodžio 4 d. 3 val. 30 min. Marijos vardo aukštesn. mokykloj. Programoje: — žurn. Aleksandro Merklio vieno veiksmo muzikinis vaizdelis iš kaimo buities "Vestuvės be pirslybų". Režisierius — Alf. Brinka, muzikinis vadovas ir dirigentas — muz. Stepas Sodeika, tautiniai šokiai — Alg. Paškevičius, dekoracijos — dail. Jonas Tričys. Antrojoje dalyje — Juozo Žilevičiaus "Vytauto Didžiojo kantata", žodžiai — A. Jakšto. Išpildo "Dainavos" ansamblis pilname sąstata dvigubu kvartetu, mišriu choru, kur solo partijas atliks Metropolitan operos solistas, baritonas Algirdas Brazis. Dirigentas — muz. Stepas Sodeika.

ČIKAGOS LIETUVIŲ TEATRAS

Sezono atidarymą pradeda gruodžio 10 d., duodami rašyt. Vytauto Alanto 3-ju veiksmų komediją "Buhalterijos klaida". Režisierius — Alg. Dikinis, dailininkas — J. Šapkus, šviesos — St. Gasiūnas. Vaidina: E. Juodkaitė, I. Nivinskaitė, E. Vilutienė, J. Kelečius, A. Mironas, S. Petkus ir A. Rūkas. Spektaklis įvyksta Lietuvių Auditorijoje. Pradžia 8 val. Pa-

Br. Murinas

ciškų ir Lietuvos Madoną, kurios skirtos Toronte — Kanadoje statomai Prisikėlimo bažnyčiai. Abi statulos bus pastatytos šoniniuose altoriuose. Be to, V. Kašuba šią vasarą minimai bažnyčiai išdrožė medyje didelį Rūpintojėlį.

— Literatūros, meno ir mokslo žurnalo "Aidų" premijos įteikimas už 1954—1955 metų geriausių literatūros knygą, bus 1956 m. Totonte — Kanadoje, "Aidų" rengiamam koncerte.

— New Yorko Lietuvių Dailininkų S-gos skyriaus valdybą sudaro: pirm. — P. Lapė, sek. — E. Urbaitytė ir ižd. — R. Viesulas. Adresas: Pr. Lapė, 316 E. 55 St., New York 22, N. Y.

— Lietuvių Žurnalistų S-gos New Yorko skyriaus valdybą sudaro: pirm. — tėvas B. Mikalauskas OFM, sek. — J. Valakas ir iždin. — K. Čerkeliūnas; kontrolės komisija: V. K. Jonynas, P. Narvydas ir L. Žitkevičius. Skyrius numatęs artimiausioj ateity suruošti literatūrinį vakarą.

— "Darbininkas" buvo paskelbęs dramos veikalui parašyti konkursą, skirdamas 500 dol. premiją ir terminas baigėsi š. m. gruodžio 1 d. Jury komisiją sudaro: J. Aistis, tėvas L. Andriekius OFM, dr. Pr. Bagdanavičius, akt. H. Kačinskis ir Pr. Naujokaitis.

— Vienintelė lietuvių meno galerija Amerikoje — New York'e, pavadinta Almaus vardu, lapkričio 19 d. atidaryta trečioji lietuvių dailininkų paroda, kurioje dalyvauja: A. Galdikas, A. Elskus, — Bielskus, V. K. Jonynas, A. Belapetravičius, V. Kašuba, Pr. Lapė, A. Kašubienė, A. Vitkauskaitė — Merken, E. Urbaitytė ir R. Viesulas. Galerijos įsteigėjas yra žurn. A. Šalčius — Almus.

— Italijos Lietuvių Bendruomenė Romoje paminėjo vyskupo Motiejaus Valančiaus 80 metų mirties sukaktį. Paskaitą skaitė prof. dr. Zenonas Ivinskis.

Atidarama gruodžio 10 d. Lietuvių Auditorijoje 7 val. vakare, III-me aukšte. Bus išstatyta apie 50 darbų, sukurtų pastarųjų metų laikotarpyje. Be peizažų, bus ir portretų, atliktų špakteliu.

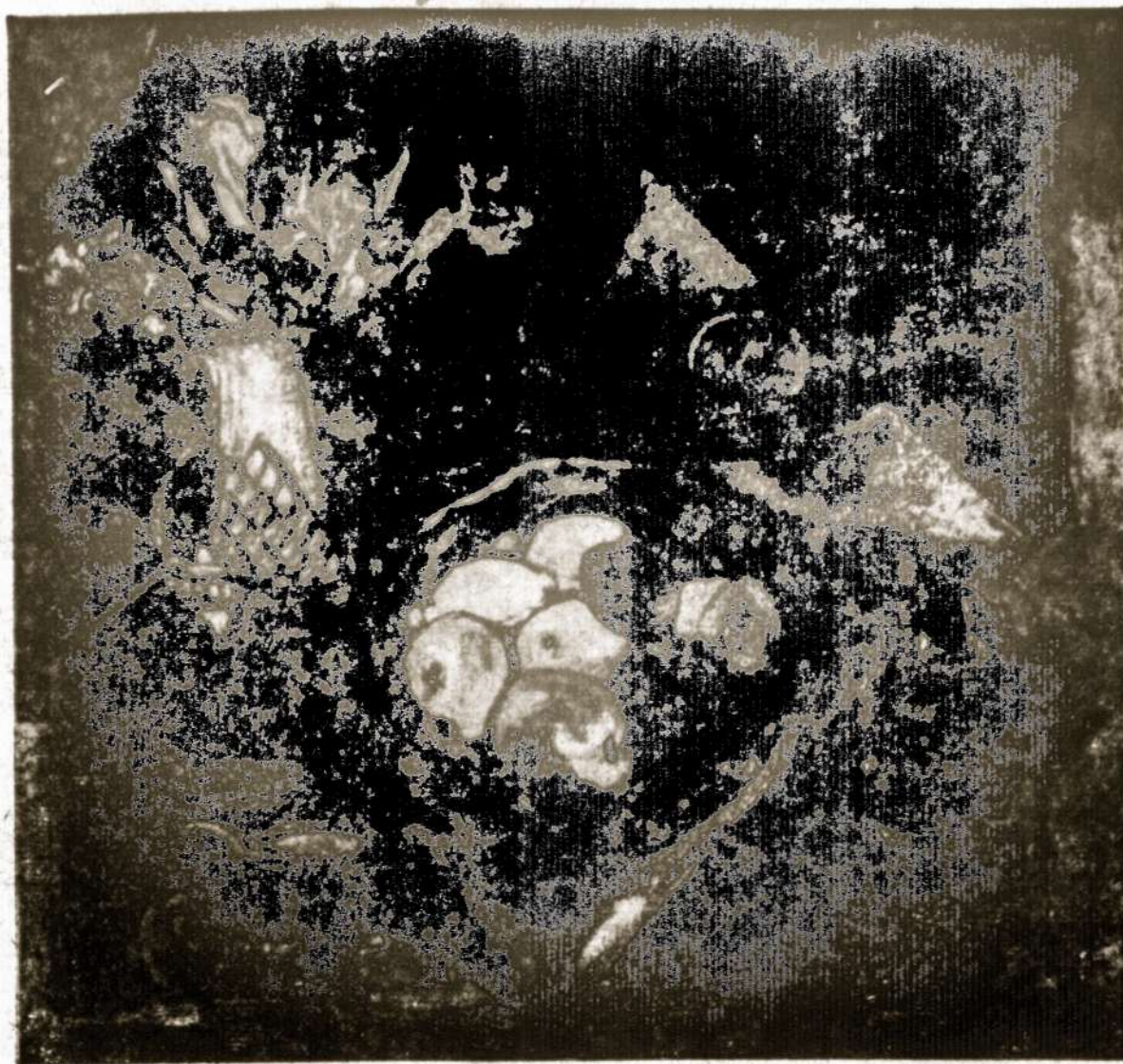
Dailininkų Jadvygos Dobkevičiūtės — Paukštiešės ir Broniaus Murino darbų paroda

Atidarama šį šeštadienį — gruodžio 3 d. 6 val. 30 min. vakare, Marijos vardo aukšt. mokykloj. Bus išstatyta 82 aliejum, tempera, akvarelė ir anglim. darbai. J. Paukštiešės — 43 ir Br. Murino — 39 darbai. Šioj parodoj, dauguma darbų, nauji, net ir žanru, ypač, J. Paukštiešės, pakrypus į modernizmą ir bando akvarelėj. Br. Murinas duoda ir aliejum, bet dauguma, pamėgtoj, akvarelėj ir jis vienas stipriausių mūsų akvarelėstų. Šioj parodoj abu stiprūs ir bus šiltai sutikti.

Po 1949 m. gegužės mėn. privačios parodos "Gran Hotel" meno galerijoje, dailininkas K. Žoromskis, Kolumbijos konsulo Madride kviečiamas vykti į Bogotą, dėstyti meno dalykus universitete (Pontificia Universidad Javeriana).

Po kai kurių svarstymų (dailininkas turėjo vizą vykti į Paryžių apsigyvenimui), kadangi, anksčiau ar vėliau, buvo numatytas persikėlimas į U.S.A., dailininkas Kolumbijos konsulo pakvietimą priėmė, ir išvyko dėstyti meno dalykus į minėtą universitetą, kaip laisvai samdomas, pilnateis profesorius. Šį darbą bedirbdamas, dail. K. Žoromskis sulaukė emigranto vizos (pagal Lietuvos kvotą) į U.S.A.

Atvyko į Čikagą, kur radosi keletas jo tolimesnių giminių ir

K. Žoromskis

Nature — morte

Dail. K. Žoromskis

Dailininko Kazimiero Žoromskio pirmoji paroda amerikiečiams atidaroma gruodžio 1 d. 8 v. vak. "Riccardo" meno galerijoje (437 N. Rush St.), kuri yra pirmąjį kartą Čikagoje ir žinoma Amerikoje. 1957 metais suėis dešimt metų nuo jo pirmosios parodos, kuri, deja, buvo jam lemta suruošti ne Tėvynėje, o tremtyje.

Baigęs Lietuvoje aukštuosius meno mokslus, išvyko pagilinti studijas į užsienius. 1945 m. sausio mėnesį labai gerai baigia prof. Carl. Faringer meistrų mokyklą, Vienos meno akademijoje, gaudamas "akademiniio dailininko" titulą ir diplomą.

Šią datą dailininkas ir laiko galutiną, — jo karjeros pradžia, nors 1945 ir 46 metais jis dar studijuoja Romos karališkoje meno akademijoje specialų kursą — bažnyčių dekoravimo (vitražai, mozaikos, ypač freska, sieninė tapyba) pas prof. Ferruccio Ferraci ir Canalle. Tuo laiku aplanko visus žymesnius Italijos meno muziejus ir miestus. Bet Vienos, Milano, Genuos, Florencijos, Pizas, Romos, Neapolio ir Pompejus jam dar neužtenka, jis suplanuoja ir įvykdo kelionę į Prancūziją ir Ispaniją. Ispanijoje ir pasilieka savo kūrybos pradžia. Romos laikotarpio darbų yra likę Lietuvos pasiuntinybėje prie Šv. Sosto ir pas Tėvus Marijonus. Vienoje, kaip studijiniai darbai, taip ir diplominis darbas yra žuvę akademijos gaisre — po bombardavimo. Keliolika darbų dingo Vokietijoje (prancūzų zonoje) be pėdsakų.

1947 m. dail. K. Žoromskis suruošia Madrid pirmąjį savo kūrinių parodą, moderniojo meno muziejuje, "Antspaudų salone". Šis, staigus svetimųjų pripažinimas duoda dailininkui daug energijos kovoti toliau su pačiu kiečiausiu gyvenimu ir atsiiduoti kūrybai. Jis nutaria rengti Madride kasmet po parodą, ir tą nutarimą įvykdo. Iki 1950 m. sausio mėn. jis surengia Madrid tris parodas, o 1949 metais dalyvauja su ispanais (kaip svetimsalis, be teisės į premiją) metinėje rudens parodoje (XXIII Salon de Otono) Madrido moderniojo meno muziejuje, centrinėse patalpose. Madrido spauda ir radijas rado dailininko K. Žoromskio darbą išskirtiną, o kritikas Ramon Farraldo jį laiko vienu tarp dviejų geriausiųjų.

Po 1949 m. gegužės mėn. privačios parodos "Gran Hotel" meno galerijoje, dailininkas K. Žoromskis, Kolumbijos konsulo Madride kviečiamas vykti į Bogotą, dėstyti meno dalykus universitete (Pontificia Universidad Javeriana).

Po kai kurių svarstymų (dailininkas turėjo vizą vykti į Paryžių apsigyvenimui), kadangi, anksčiau ar vėliau, buvo numatytas persikėlimas į U.S.A., dailininkas Kolumbijos konsulo pakvietimą priėmė, ir išvyko dėstyti meno dalykus į minėtą universitetą, kaip laisvai samdomas, pilnateis profesorius. Šį darbą bedirbdamas, dail. K. Žoromskis sulaukė emigranto vizos (pagal Lietuvos kvotą) į U.S.A.

Atvyko į Čikagą, kur radosi keletas jo tolimesnių giminių ir

čia apsigyveno. 1953 metų rudenį dalyvauja metinėje amerikiečių parodoje, Čikagos meno institute (antra įstaiga savo aukštu meno lygiu Amerikoje) ir tuo pat metu surengia savo pirmąjį individualią parodą, lietuvių tarpe, Marijos aukštesnėje mokykloje, Čikagoje. 1955 m. balandžio pradžioje toje pat mokykloje matome jo antrą parodą, išstačius apie du šimtus darbų. 1952 m. gegužės mėn. dalyvavo prof. A. Galdiko pagerbimo parodoje. Visose minėtose parodose lietuvių visuomenė ir lietuvių spauda labai šiltai sutiko ir priėmė dail. K. Žoromskio kūrybą.

Šiandien matome jau dail. K. Žoromskis nuleido inkarą Čikagos amerikoniškuose vandenyse, į pirmąjį uostą. "Riccardo" meno galerija jam paskyrė vieną mėnesį individualiai parodai. Tai tikrai vertas atžymėti įvykis!

Ta pačia proga norėtūsi pasakyti, kad dail. K. Žoromskis, iš tremtinių, mūsų dailininkų yra pirmasis, kuris Čikagoje amerikoniškoje visuomenėje, susilaukė progos surengti individualią parodą.

Vasario 16-sios Ginnazijos Kuratorijos

PAREIŠKIMAS

Savo posėdy spalį 20 d. Vasario 16 Ginnazijos Kuratorija apsvartė eilę su ginnazija ir jos mokinių auklėjimu susijusių klausimų.

Ypatingą dėmesį Kuratorija atkreipė į kai kur spaudoje pareiktas nuomones dėl tariamų ginnazijos vidaus nesugyvenimų. Kuratorija nuodugnai ištyrė reikalą ir apklausinėjo įvairius suinteresuotus asmenis.

Kuratorija priėjo išvados, kad praityje yra buvę ginnazijoj nepageidaujamų reiškinijų, inspiruotų iš šalies, bet jie yra dabar pašalinėti.

Kuratorią įsitikino, kad dabar ginnazijoj nėra nesklandumų ar nesugyvenimo mokinių ar mokytojų tarpe tarp katalikų ir evangelikų ir nepastebima, kad ginnazijoje veiktų kokie partiniai būreliai.

Kuratorija pavedė ginnazijos vadovybei daboti, kad ir ateityje būtų išlaikyta visiška lygybė abiejų konfesijų atžvilgiu ir jokių būdu neleisti į ginnaziją jokių partinių ar politinių įtakų.

Vasario 16-tos Ginnazija turi būti lietuviška mokslo ir auklėjimo įstaiga ir Kuratorija yra įsitikinusi, kad ji tokia ir išliks, jei viso pasaulio lietuviai ją kaip moraliai, taip materialiai parems.

Vasario 16-tos Ginnazijos Kuratorija

Pasirašė:
M. Bajorinas — Europos PLB atstovas,
T. Alf. Bernatonis — Lietuvių Katalikų Misijos Direktoriū, E. Simonaitis — Vokietijos L. B-nės Krašto V-bos atstovas, Pr. Zundė — PLB Vokietijos Krašto Valdybos Pirmininkas, Dr. V. Literkis — Ginnazijos Direktoriū,
Kun. P. Šimukėnas — Evangelikų Bažnyčios atstovas,
Dr. A. Damijonaitis — Tėvų Komiteto atstovas.

"Cinerama Holiday"

Juozas Kaributas, Los Angeles, Cal.

Tai antras filmas, kuris šių metų lapkričio mėn. 7 d. buvo leistas Warner Hollywood teatre dėl spaudos atstovų ir šiaip rinktinės publikos.

Buvo taip švelniai vėsus vakaras, kad sakytum lyg čia pat už durų būtų pasislėpęs gegužis ir gundytų savo netolimais pavasario žiedais ir malonumais. Trum pam užmiršti, kur esi... ir rodos imsi — užkurks tolumoje varlių choras, arba užgiedos miela Lietuvos laukų lakštingala... Kažin kaip šis vakaras taip yra artimai surištas su prisiminimais. Prie teatro vis daugėja ir tarnai pasipuogę uniforma atidarinėja automobilių duris, iš kurių išlipa storiukai ponai ir ponios, ir brangūs kailius išvyniojusios.

Publika nenoromis slenka į vidų. Dairaisi. Rodos būtum prie Kauno Didžiojo teatro durų, kur kadaise tau alsavo ką tik pavasario sulapogę medžiai. Nuo levo pusės kvepėjo baltų žiedų vėjo nešamas kvapas, bet... Praveri akis, mirga šviesų milijonai. Štai, tik Hollywoodas, kuris teturi savo garsųjį vardą, bet njeo daugiau. Eini į teatrą — nėra rūtų šakelės ant visiškai panašios aksomo užuo laidos — esi Hollywoode.

Filmas

Sakytum, kad istorija vienos šeimos, bet deja, nevisai tinkamai surištas. Tai poros veiksmų vienuolios išgyvenimai — malonumai. Jų ta seniai išsvajota kelionės pradžia: Jonas ir Betty Marsu iš Kansas miesto pradeda nuo Las Vegas, kur įvairiausi lošimų klubai. Toliau: San Francisco, New Hampshire, New Orleans. Vėliau pasiekia ir Šveicariją.

Čia juos pasitinka šveicarai. Jie sužavėti šveicarų Alpėmis, kur sniegas dengia ir pasigėrėtinai puošia savo baltumu. Kada juos atveža kitą dieną į sporto surengtą šventę kalnuose, jie mato pasigėrėtinus lenktynes su rogutėmis, baletą gryname ore ant ledo, kurį gana gražiai išpildo Morton Gould ir Van Cleve. Kai nū viršūnėje, balto sniego priedainėje, tas baletas eina, tarytum žavi pasaka. Tik gaila, kad neapsieinama be pigių klauninių numerių, kurie įmaišomi į taip puikų baletą ir suprastinama jo vertė.

Po programos juos stebina aklino restoranas su savotiškais patiekalais, o labiausiai daina. Daina taip įsisiūbuoja iki enziastiško linksmumo. Ta daina man priminė mūsų subuvimų dainas, kai prie stalo susidaro subertų rankų grandinė ir valiai siūbuotis į šonus ir į dainos taktą. Tas veiksmas taip ir baigėsi su ta familiariška daina, nuteikdamas žiūrovus gana smagiai — naujoviškai.

2-ras veiksmas

Paryžius. Netikra ir nustebinta publika jo vargingumu. Kada viešbutis atrodė tarytum provincijos užkampio prasta patalpa.

Pavergtoj Tėvynėj — prieš kryžiaus...

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone: Victory 2-4372.

Vyr. redaktorius Vyt. Staneika.
Redaguoja Redakcinė Komitija.
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakcija taisy ir taipina savo nuodži-
ra. Nesunaudoti rankraščiai grąžina-
mi autoriams pareikalavus.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai, ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:
Metams — 4.50; pusei metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscriptions per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Vyrai, — prie kaukių!

Rašo — A. J. Kaulėnas

Londonas, Anglija.

Dauguma mūsų socialistų ra-
šėvių "Naujiene" ar "Keleiv-
je", visada yra prisidengę slapy-
vardėmis. Tai jau beveik "tradi-
cinė" socialistų taisyklė.

Iš vieno taško žiūrint, šiaip pa-
sirašant daug lengviau yra "su-
doroti" norimą asmenį ar orga-
nizaciją, mat, nereikia nešti mo-
ralinės atsakomybės ir parodyti
tikrojo savo veido. Truputis gan-
steriškai atrodo visos šios bū-
tai, kaip išsišakojęs jų spaudos
skiltyse, bet ką gi padarysi —
Amerika lieka Amerika!

Bet yra mažiau ir labai įdo-
mus kitas taškas šiame reikale.
Ir tas kitas taškas yra kur kas
svaresnis: jis parodo bausių dvasi-
nį to rašėvių bankrotą. Tai as-
muo, kuris tik iš už kampo yra
tikras "vyras" ir drąsus kovoto-
jas, plius — užsidėjęs dar gra-
žiai numaliovatą kaukę.

Gyvename laisvame pasauly-
je. Už vienokį ar kitokį galvoji-
mą šiandien jau niekam neatleis-
tina mintis kapoti galvas, (Nebent bū-
tų išimtis rusiško socializmo ro-
juje). Tad ko gi dangstytis? Išei-
kite drąsiai viesionim!

Aišku... mes puikiai supranta-
me jūsų svarią argumentaciją už
slapyvardžių praktikos tęsimą.
Mat, norint ne tiesa, bet melą
sakyti, vis geriau prisidengti vei-
dą rankomis, kad bent drąsiai
nepažintų iri (jei dar toks daly-
kas pastatiko), kad nematytų pa-
raudimo žanduose.

Mes irgi suprantame, kad šių

laikraščių kai kurie rašėvių gė-
dinasi prisipažinti bešaus socialis-
tai. Pagirtina savybė! Tai tikra
žymė "tvirtų" idėjų gynėjų vy-
rams! Pirmyn! Mat socializmas
bankrutuojant ne visi turi drąsos
vyriškai išstovėti postuose iki ga-
lo ir laikosi šėšelyje... gal atėjus
tinkamam momentui reiks "pasi-
daryti" krikui ar fašistui. Graži at-
sarga gėdos nedaro, gi ateitis vi-
sada būvė ir bus miglota, o tokių
tipų, kaip mūsų garsusis Liudas
Gira, kuris buvo pažangietis, bu-
vo krikdemas, federantas, tauti-
ninkas, bolševikas, gali pristigti
ateityje. Jis irgi mėgo ir labai
mėgo slapyvardes ir žinot, — net
pats su savimi "kovojo!"

Bravo mūsų idėjos nedraugai,
— pirmyn su šia gražia praktika
ir toliau.
O ji kam pribrendo reikalas,
taip tyliai tarp mūsų kalbant, su-
vesti asmeniškai sąskaitas su esa-
mu ar buvusiu bičiuliu, — nau-
dokitės slapyvardžių! Tai labai
džentelmeniškai būdas kibiruką
pamazgų bičiuliui užpilti ant gal-
vos. Ir žinot, labai praktiška —
jis nieko nežinos, kad tu tai pa-
darei. Gal net rytdieną su juo
susitikti ir pasizūrėti, kaip jis
jaučiasi ir kaip "suvirškina" ta-
vąjį melą. Ir jis ant tavęs negali
pykti, nes tu būsi tik nekaltas
Judošius, nekaltai pabučiavęs jį
savo nešvariomis lūpomis.

Pirmyn, mūsų idėjos nedraugai!
Praktika gera, graži ir labai
patogi — naudokitės ir toliau!

Mūsų nuomonės ir pastabos

QUO VADIS — KUR EINAMA?

LRS veikėjas dr. P. Pamatai-
tis, š. m. gegužės 28 d., per Los
Angeles lietuvių radijo valandė-
lę pasakė kalbą, kurios metu iš-
ryškino Lietuvos Nepriklausomybės
Fondo atsiradimo faktą, — jo
paskirtį ir nurodė kelius, kuriais
šis fondas yra pasiryžęs tęsti au-
kas. Dr. P. Pamataičio kalba bu-
vo trumpa, aiški, nieko neužgau-
nanti, nieko neįžeidžianti, žodži-
u, tokia, kokią šiandien galime
žinoma proga išgirsti iš kultūringo
mžogaus lūpų.

Tų pačių metų liepos 9 dieną,
per tą pačią radijo valandėlę, pra-
bilo, kaip jis pats prisistatė, ALT-
to Los Angeles skyriaus įgaliotas,
to skyriaus vicepir. adv. Alek-
sandra Dabšys. Savo kalboje jis
suniekino Lietuvos Nepriklausomy-
bės Fondą, suniekino organi-
zaciją šį Fondą įkūrusias ir pas-
taciusias ant pirmųjų kojų, pa-
juokė tikslus, kuriuos Lietuvos
Nepriklausomybės Fondas yra pa-
siryžęs remti.

Netrukus, liepos 18 d., Čikagos
lietuvių dienraščiui išspausdino
slapyvardžiais pasirašiusių straip-
snius, kuriuose buvo "paremtos"
adv. A. Dabšio kalbos mintys, nuo
savęs pridėdant dar daugiau pa-
griežes ir išreiškiant didelį "susi-
jaudinimą", dėl neseniai išstiegi-
sio Lietuvos Nepriklausomybės
Fondo.

Kas yra Lietuvos Nepriklau-
somybės Fondas, esamė jau dau-
gelį kartų skaitė lietuviškos spau-
dos skiltyse ir nėra reikalo iš nau-
jo kurtoti. Svarbu tikslai konsta-
tuoti, kad fondas šiandien yra gy-

vas, aukos plaukia, ir jos yra iš-
leidžiamos kilniems tikslams —
Lietuvos laisvinimo uždaviniams
vykdyti. Tai yra kiekvienam ai-
šku, kaip diena. Viena, kas aišku,
ko taip susijaudino dėl Lietuvos
Nepriklausomybės Fondo atsiradi-
mo Los Angeles ALT-o vicepir-
mininkas adv. A. Dabšys, suradęs
laiko ir "tinkamą" būdą, Los An-
geles ALT-o vardu, išdrožti tokią
"ugningą" kalbą, ir, pabaigus tą
kalbą, savo viduje pajusti saldų
pasitenkinimą, o Lietuvos Nepri-
klusomybės Fondo ir jo kūrėjų
kryptimi pasiūsti kartų paniekimą.
Čia ponas advokatas A. Dabšys
pasistengė taip, kaip kitkart
lietuvių tautai norėjo "pasitarnau-
ti" kryžiuočių ordenas: kryžių ant
nugaros nešini ejo, neva, kilnaus
krikščionių tikėjimo skelbti, o
kardu ir kalaviju skynė nekaltų
žmonių galvas, kad galėtų pasau-
liui rodyti, jog jie sunkiai dirba,
jog tie pagonytis lietuvių yra tokie
tamsūs, kad negali suprasti ir
įvertinti jiems stūčiamų gėrio
malonių. Bet kryžiuočiai į Lietu-
vą veržėsi dar anuo, tamsiaisiais
amžiais vadinamu metu, kada vi-
si žmonės buvo tamsumo apakin-
ti ir sunkiai skyrė gėrį nuo blogio.
Gi, p. adv. A. Dabšys, atėjo
šiais 20-to amžiaus, kultūros, ci-
vilizacijos ir atominės eros žydė-
jimo laiku.

Lietuvos Nepriklausomybės Fon-
das yra dar tik savo gyvenimo
pradžioje, dar tik kūdikio lopšy.
Kaip tas kūdikis užaugs, išbūjos,
ateitis parodys. Bet kaip neiš-
mintinga ir neprotinga iš adv. A.
Dabšio pusės, tą kūdikį, Lietuvos
Nepriklausomybės Fondą, pačioje

jaunatvėje, baltam, nekaltam žie-
dai besiskleidžiant, užpulti, kė-
sintis jį nuskinti bei sumindžioti
purve. Čia ponas adv. A. Dabšys,
be jokio sentimentų, — "didvy-
ris..." Paskaičius Čikagos spaudos,
niekam nekils abejonių, kas ga-
lėtų būti tikroju autorium tų til-
pusių, pilna žodžio prasme, ciniš-
kų pareiškimų ir išsireikimų bei
akiplėšiško melo. Losangeliečiai
gerai žino, kam būdingi nešvarūs
posakiai ir kuriuos asmenis jie
atstovauja... O dėl paties, neva,
pareiškimo, įgaliavimo ALT-o
skyriaus valdybos vardu, tai tek-
tų klausiti, ar tikrai jo nariai tokį
rašą pasirašė?! — Jei taip būtų,
tai tikrai liūdina ir skaudu.

Los Angeles ALT-o skyriaus
valdyboj yra ir puikių žmonių.
Šie neslepia, kad A. Dabšio kalba
yra pasipiktinę, o dar daugiau pa-
sipiktinę Čikagos spaudos plati-
namais šmeižtais.

"Naujiene", mat, varkiama,
kokia "didelė" žala būsianti Tau-
tos Fondui? Tik begėdis ir be-
sarmatis gali viešai laikraščio
skiltyse šitaip mintis iškraipyti,
nes dr. P. Pamataičis savo kalbo-
je visai neminėjo nei Tautos Fon-
do, nei ALT-o, nei BALF-o, nei
kitų organizacijų. Jas, gi, pami-
nėjo ponas advokatas A. Dabšys.
Prašosi išvada: Ar nevertėtų Los
Angeles ALT-o skyriaus valdybai
atkreipti savo dėmesį, kad nebūtų
piktinaudomas garbingos lietu-
vių organizacijos vardas melui ir
šmeižtams gaminti ir skleisti. —
Ta proga tenka prisiminti, kad
Los Angeles visuomenėje dar ne-
ra užmiršti faktai, kai maždaug
prieš tris metus, ALT-o sekreto-
rius į protokolus įrašydavo ir tai,
kas pėsdiuose visai nebuvo svar-
styta, nei neminėta, o paskui įži-
liai aiškindavo, kad tai buvusi jo,
sekretoriaus, asmeniškai nuomonė.
Kaip tame anekdote: ką sapnavau,
tą užrašiau! — Kai tas, į visas
puses besiblaškęs, sekretorius pa-
sitraukė, į Los Angeles ALT-o sky-
rių vėl sugrįžo tvarka ir ramy-
bė. Los Angeles ALT-o skyriaus
valdybai dabar būtų pats laikas
pažūrėti, kas iš jos dabartinų
narių yra piktos sėklos nuo anų
laikų saugotoju ir sejuju lietuviš-
kų organizacijų tarpe. O Alek-
sandro Dabšio tenka klausiti: kur
jis eina ir kur tokiu keliu eida-
mas mano nueiti?

K. J.

IR VIS NESIBAIGIA JUODINIMAS

"Drago" 274 Nr. J. Pykulis,
darydamas apžvalgą, ką Vilniaus
radijas kalba, tarp kita ko sako:
"Kas naujo Vilkauskijoje? Nerei-
kia daug klausyti. Per komunistų
koštuvą persijotose žiniuose pap-
rastai vyrauja pagrindinė taisyklė:
niekinti nepriklausomos Lietu-
vos gyvenimą ir išsijuosus girti
"tarybinius pasiekimus".

Tame pat "Drago" Nr. J. Na-
vakas straipsny, pavadiname —
"Jiems reikia "Tautos Vado?" —
taip išskoneveikia Lietuvos nepri-
klusomybės 14 metų laikotarpį,
kad pralenkia ir Vilniaus radijo
gudreivas. Tarp kita ko, J. Na-
vakas pabrėžia, kad turi būti kal-
bama atvirai ir aiškiai, kad pri-
augančioji karta žinotų, koks bu-
vo valdymas Lietuvoj nuo 1926—
1940 metų, kad Lietuva kenčia ir
kentėjo ne tik nuo svetimųjų, bet
ir nuo savųjų diktatorių.

J. Navakas nepamėno skriaudų,
kurias darė ir daro svetimieji,
bet už tat tiek priskaičiavo blogybių
Lietuvos tautiniam režimui,
kad bet kokia komunistinė pro-
paganda nublunka prieš tai.

Be abejoj, komunistiniai laik-
raščiai, jei bus apdairūs, mielai J.
Navako straipsnį perspausdins.
Tačiau, aš norėčiau paklausti
minimo dienraščio redaktorių, ar
jie žino, ką daro?

J. Bereiša

J. Pautienius

Tremtiniai — tėvas ir sūnus

"DARBININKAS" IR KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Savanoriai — kūrėjai, partizanai,
Nep. Lietuvos kariuomenės
kariai ir patrijotinė lietuviškoji
visuomenė yra didžiai nustebinta
ir jaučiasi giliai užgauta tikrai
aštriu ir pasityčiojančiu, specia-
liai prieš Lietuvos kariuomenės
paminėjimą nukreiptu straipsniu,
patalpintu "Darbininko" 1955 m.
lapkričio mėn. 18 d. numeryje.
Straipsnio autorius — p. S. Suž.
Jo pagrindines mintis su pasiten-
kinimu pakartojo Bostono katali-
kų radijo vedėjas p. Kneizys,
primindamas, kad tų minčių au-
torius yra "Darbininko" vyr. re-
dakt. Simas Sužiedėlis.

Čia jau p. Sužiedėlis "iš dide-
lio rašto išėjo iš krašto". Nejaug
jis tik tiek pagarbos teturi jo
su pašaipia minėjimais "pirmie-
siems savanoriams". Taip, reikia
sutikti, kad Vasario 16-oji turėtų
būti svarbiausia Lietuvių Tautos
Šventė. Bet kas gi 1918 metais
vasario mėn. 16 dieną paskelbtus
ždžius pavertė tikrove? Ar ne
bekelejai, berankiai, skyltelėmis
krūtinėmis (o kiek jų žuvo!) p.
Sužiedėlio su pasityčiojimu mini-
mi "pirmieji savanoriai"? Kas ko-
vojo 1941 metų birželio mėn. pas-
kutiniomis dienomis? Kas veda
žūtubūtinę kovą jau net išitus 11
metų su dabartiniu raudonuoju
Lietuvos grobiku? Ar ne lietuvis
partizanas — karys!

Žuvusieji ir žūstantieji už Lie-
tuvos laisvę lietuvių kovotojai
yra tikrai verti tos pagarbos, kad
jie bent vieną kartą metuose bū-
tų tinkamai, viešai paminėti, nes
p. Sužiedėlio minotoji Vasario 16-
toji jau pradeda išvirsti tik į
"veiksnių" pasipiniginimo šventę,
kuri tarpais pradeda priminti bu-
vusius miestelio jomarkus.

J. Žuklys

BERTAŠIUS IR TOLIAU KLIEDI

Nenuremsta vargšas Bertašius.
Atrodo, jog jam sapne kas šauk-
tų: Bertašiau, Bertašiau, kodėl
Voldemaras grįžo? Matomai tų
sąpnų įtakoj, jis taip entuziastiš-
kai svaistosis plunksna "Naujienu"
puslapiuose. Kitai negalima su-
prasti jo nuolatinių pastangų pa-
daryti Voldemarą čia bolševikų,
čia Ribbentropo agentu.

Kuo toliau į mišką, tuo daugiau
malkų. Paskutiniame savo straip-
sny "Naujienu" 271 numery, Ber-
tašius prieina išvados, kad Volde-
maras grįžo į Lietuvą Ribbentro-
po siūstas. Jisai aiškina, kad, pa-
gal vokiečių — rusų susitarimą,
vakarinę Lietuvą turėjo okupuoti
vokiečiai. Bet Voldemarui grįž-
tant, bolševikai emė ir okupavo
visą Lietuvą. Bent toks šypdis
gautasi iš Bertašiaus suražytų
minčių. O gal bolševikai ir oku-
pavo visą Lietuvą tik tikslu Volde-
marą sučiupti?

Bertašius į sufabrikuotą Volde-
maro grįžimo istoriją įvelia ne
tik jo žmona, bet ir sūnų, kurio
Voldemaras neturėjo. "Faktas,
kad prof. A. V. žmona su sūnu-
mi laisvai išvyko į Sovietų Sąju-
ną", iškilmingai skelbia Berta-
šius. Šis faktas labai įdomus,
ypač bevaikėms motinoms. Ber-
tašius savo fantazija pagimdo kū-
dikius. Nedrįskite to paneigti!

Nerimsta Bertašius ir dėl Vol-
demaro knygu. "Kad knygas su-
rinko pati NKVD, mini ir A. Kel-
mutis". Ne tik Kelmutis, bet ir
pats kelmas gali minėti, bet knygu
niekas nejudino: jas ramiai sau
graužė pelės banko rusy. Tenai
jos pasiliko ir vokiečių laikais.

Įdomiausia Bertašiaus fantazi-
jų vieta yra ta, kur jis aiškina,
kad Voldemaras negalė grįžti į
Lietuvą patriotizmo vedamas, nes
jis bijojo mirti. Girdi, kai jį
kadaisia šaudė teatro sodely, Vol-
demaras krito ant žemės. Berta-
šius, turbūt, būtų atlapojęs balti-
nus ir krūtinę atstotęs šaukęs:
šaudyk j mane, Martynai!

Ponas Bertašiau, Tamstos iš-
vedžiojimai labai originalūs ir
įdomūs, nes šio krašto civilizuo-
toji ir kultūringoje spaudoje to-
kių nerandame. Tikimės, pajvai-
rinsite mūsų gyvenimą savo ju-
moru ir ateity.

J. G.

Lietuvos vardas Madride
ir Taipei Stetzko ieško ABN
draugų Azijoje

Antibolševikinio Tautų Bloko
(ABN) Centrinio Komiteto pirmi-
ninkas šiemet du kartu viešėjo
Ispanijoje. Jis buvo priimtas ir
turėjo ilgą pasikalbėjimą su Fran-
ko ir kitais atsakingais ispanų val-
džios žmonėmis. Jis davė keletą
pasikalbėjimų italų spaudai. Ten-
ka pabrėžti, kad jis savo pasikal-
bėjimuose visuomet paminė ne tik
Baltijos tautų, ne tik Lietuvos
vardą, bet ir Lietuvos Atgimimo
Sąjūdžio dalyvavimą antibolševiki-
niam bloke.

Iš Ispanijos J. Stetzko buvo pa-
kvieštas Azijos Antibolševikinės
Tautų Lygos į Nacionalinę Kini-
ją. Jis čia iš Madrido lėktuvu at-
skrido į Formozos sostinę Taipei
ir Nacionalinėje Kinijoje išbuvo
beveik visą spalio mėnesį. Jis bu-
vo Čiang-Kai-sheko, užsienio rei-
kalų ministerio ir daugybės aukš-
tųjų pareigūnų ir antibolševikinių
kovotojų svečias. Ir Kinijoje J.
Stetzko paminėjo Lietuvos vardą.

Laisvųjų kinų spauda plačiai
rašė apie J. Stetzko apsilankymą
ir jo kelionės tikslus Kinijoje.
Spalio 17 d. "China Post" lai-
doje buvo rašoma: "Kinijos anti-
komunistiniam karo vedime —
Stetzko sakė — Antibolševikinis
Tautų Blokas Rytų Europoje mes
visą savo moralinę paramą, pre-
zidento Chiang vadovybėje. Jis
taip pat pažadėjo, kad kai laisvoji
Kinija pasidarys antikomunistinės
kovos laukas, Antikomunistinis
Tautų blokas dėsi didžiausias pas-
targas suderinti savo veiklą su
laisvają Kiniją".

Tas pats laikraštis beveik kiek-
vienos dienos laidoje rašė apie J.
Stetzko lankymąsi Kinijoje, jo
kalbas, pasakytas Kinijos kariams.

"China News" spalio 17 ir spa-
lio 20 d. laidoose pažymėjo, kad J.
Stetzko dalyvavo antibolševikinė-
je konferencijoje su kiniečiais ir
ten pareiškė, kad laisvosios Eu-
ropos ir laisvosios Azijos antibol-
ševikinės kovos taktika ir strategi-
ja turi būti suderintos.

Taiwane, kalbėdamas Kinijos
studentams, J. Stetzko pareiškė:
"Tol nebus pasaulyje taikos, kol
Sovietų agresija egzistuos. Mūsų
laisvė negali būti paaukota vardan
koegzistencijos su Rusija."

ŠALPOS REIKALU

Aną sekmadienį prieina A. Rad-
zevičius, išsitraukia iš užantės ga-
baliuką popierio ir tyliai, lyg
kažko bijodamas sako: "Mažum
paaukosi kokį dolerį, čia vienas
neturi iš ko gyventi". Neturėda-
mas laiko visapusiškai įsigilinti į
tikslą, įdaviau vieną dolerį, pasi-
rašiau ir rodos reikalas tuo pasi-
baigė. Bet štai po poros savačių
ir vėl prieina tas pats Radzevi-
čius ir vėl tuo pačiu reikalu. Na,
galvoju sau, kaip čia dabar tas
buves policijos valdininkas, žino
visus viešų rinkliavų įstatymus ir
dabar be formalaus aukų lapo ir
įgalojimo, renka pinigūs. "Kame
čia dalykas, ar negalėtum plačiau
paaiškinti, ponas Radzevičiaus",
— klausiu. — "522 W. Grand Blvd.,
Detroit 16, Mich. gyvena Kazys
Rimavičius. Jis yra mūsų nepri-
klusomybės kovų dalyvis savano-
ris — kūrėjas, du kart sužeistas,
dabar nustojęs 80% darbingumo
ir pats savimi pasirūpinti jau ne-
gali — reikalingas nuolatinės šal-
pos ir globos, kurios nė iš valsty-
bės, nė iš organizacijų negauta.

Surenku per pažįstamus keletą
dolerių ir atiduodu, kad galėtų
šiai taip kovoti su mirtimi". Su
širdgėla paaiškino užklaustasis
Radzevičius.

Gal nebūtų vertos dėmesio šios
mano pakrikusios mintys ir bend-
rai vieno kito ryžtas padėti į vargą
patekusiems, jei tai nelietų ne-
priklausomybės kovų dalyviu, ku-
ris savo krauju išpirko Lietuvai
laisvę ir sudėjo sveikatą ant Tė-
vynės Laisvės Aukuro. O dabar,
kada neturi tėvynės ir valstybės,
kuri pasirūpintų jo likimu, šis sa-
vanoris kūrėjas be sveikatos, be
šeimos, nužmogintas ir kaip nie-
kam nereikalingas, paliktas liki-
mo daliai.

Čia norėtusi vadovaujančių
veiksnių ir viešo politinio gyveni-
mo vadovų, kurie skaito paskaitas
ir sako kalbas su šūkiais: eikite,
aukokite ir aukokitės, nes tėvyne
šaukia, atkreipti dėmesį, kad rei-
kalingi atitinkamo tautos užmo-
keščio ir anos laisvės kovotojai.
Kad juos negalima atiduoti, to-
kiam likimui, kaip aną metą vie-
nas apleistas ir visų užmirštas lie-
tuvis išlejo kelias dienas Det-
roit miesto lavoninė, kol atsirad-
o geros širdies kitatautis, kuris
nupirko karstą ir palaidojo.

Ne vieno Radzevičiaus reikalas
savanoriais ir nepriklausomybės
kovų dalyviais, patekusiais į var-
gą rūpintis. Čia šventa ir negin-
čytina visos laisvėje esančios tau-
tos pareiga. O ypatinga pareiga
šalpos organizacijos Balfo. Neuz-
tenka džiaugtis ir didžiutis su-
rinktomis aukų sumomis. Balfo
pareiga pasirūpinti, kad surinktos
aukos atitinkamai ir, pagal rei-
kalo svarbumą, būtų paskirstytos.

K. Veikutis

STUDENTŲ AIDAI

Redaguojas: A. Jakubauskas, R. Mišauskas, Ed. Šulaitis.
Redakcijos adresas: 1443 So. 49th Ave., Cicero 50, Ill.

Visuomenė ir Studentų Sąjunga

Tomas Remeikis, Champaign, Ill.

Šiandieninė lietuvių visuomenė yra kritiškoje padėtyje: ji yra be savo krašto — teritorijos ir randasi Amerikos "tirpdirinio katilė". Politiniai, lietuvių visuomenė yra be sultingos žemės savo šaknims; socialiniai, ji asimiliuojama Amerikos tautų masėje. Todėl, šios aplinkybės išaukia du aiškius lietuvių visuomenės tikslus: pirma — kovoti, jog kraštas vėl atgautų laisvę; antra — dėti pastangas išlikti sveikai ir stipriai laisvo krašto atstatymui. Šie du tikslai yra esminiai ir pagrindiniai jų nesiekimas, reikštingas krašto laisvės atgavimo galimybės sumažinimą ir lietuvių tautišką žlugimą. Šiuo metu visa lietuvių visuomenės veikla turi būti orientuota laisvinimo akcijai, ir sveikos bei gajos išvijos tautos dalies išlaikymui.

Krašto laisvinimo darbas turi būti vykdomas visos visuomenės, kaip organinio vieneto. VLIKAS, ALTAS, Atstovybės nėra kas kita, kaip tik visuomenės tikslo siekimo įrankiai. Įvairių visuomenės funkcijų veikla pasireiškia per, sąkyčiau, vykdomuosius aukščiausių minėtus organus. Visi tie organai atstovauja visos visuomenės siekimą — laisvės troškimą savam kraštui. Todėl mums reikia prie šių organų veiklos prisidėti ir teigiamai juos paremti.

Kad "tirpdirinio katilė" nutautėjimas ir kultūrinis susmukimas vyksta neapsakomu tempu, tai yra aiškiau, negu dieną. Tačiau tai nereikia, kad nutautėjimas yra neprastabdomas ar net sustabdomas. Lietuvių visuomenė turi labai gerus ginklus prieš nutautėjimą ir kultūrinę degeneraciją. Tie ginklai yra lietuviškosios ideologinės, neideologinės bei kultūrinės jaunimo organizacijos. Pradedant kim jas išskaičiuoti: ateitininkai, skautai, Santara, Šviesa, Studentų Sąjunga ir t. t. Tos organizacijos ne tik saugo jaunimą nuo nutautėjimo ir kultūrinio letargo, bet taip pat prisideda ir prie bendrų visuomenės pastangų atgauti Lietuvai laisvę. Tai ypatingai yra charakteringa Studentų Sąjunga, kurią specifiniai nagrinėjimai šiame straipsnyje. Tiesa, šeima, bažnyčia ir lituanistinė mokykla taip pat padeda išsaugoti lietuviškumą, bet jos tik padeda ideologinėms ir kultūrinėms organizacijoms.

Apskritai paėmus, lietuvių visuomenė yra neužtektinai sąmoninga organizacijų atžvilgiu. Kad organizacijos galėtų efektyviai veikti, reikalinga materialinė ir moralinė parama. Turitu pripažinti, kad iki šiol organizacijos nedavė to, ką jos galėjo duoti, jei būtų gavusios visokeriopą visuomenės paramą. Bet klaidos gali būti atitaisytos.

Turėdami bendrą organizacijų rolės lietuvių visuomenėje supratimą, pažiūrėkime į Studentų Sąjungą ir jos specifinius uždavinius. Leiskit pacituoti Studentų Sąjungos tikslus, kaip jie yra išreikšti Sąjungos statute:

"Organizuoti bendrą studentų veiklą lietuvių bei išliaktyti, Lietuvos laisvei atgauti ir ruošti išlaisvintos Lietuvos atstatymui..."

"Rūpintis socialiniais ir kultūriniais studentijos reikalais..."

Kaip matome, Sąjunga savo tikslais laiko kraštui laisvės atgavimą, pasiruošimą jos atstatymui ir Hetuvybės išlaikymą. Tad, Sąjunga yra įrankis ne vien antrajai, būtent lietuvių išlaikymo, problemai išspręsti, bet taip pat ir pirmajai, būtent, Lietuvos laisvės atgavimo akcijai padėti.

Kaip Studentų Sąjunga vykdo savo tikslus? Lietuvos laisvės atgavimo akcija yra vykdoma per užsienio skyrių, kuris be reagavimo į teigiamus ar neigiamus pasisakymus Lietuvos klausimu, leidžia informaciją — kultūrinę žurnala LITUANUS. Lietuvių iš-

laikymo pastangos pasireiškia skyrių susirinkimuose, kultūrinuose sub;uvimuose ir apskritai lietuvių studentų subūrimė į vieną organizaciją. Taip pat per savo Šalpos Fondą, Sąjunga sudaro galimybę mokintis materialiai nepajėgiems studentams. Tuo skatina didesni lietuvių būrį studijuoti ir taip pasirošti padėti atstatyti gimtąjį kraštą.

Tad, kaip matome, Studentų Sąjunga atlieka didelį darbą ir mūsų pačių bei lietuviškosios visuomenės ji yra remtina.

K o v a s

M I S L Ė

(Kritusiam Draugui)

Kodėl jis šypsosi išbalęs toks dar / jaunas;
Kodėl jis glaudžia žemę prie / širdies?
Jam neregėt jau vakarinės saulės / Ir Tėviskėn jo niekas nepakvies...

O jis vis šypsosi šlapiems kareivių / batams,
Draugams klampojant vėl prie / apkasu.
Praeidamas viens kitas akį meta, / Ir šalmą nuima: "Kodėl, kareivi, / tu?"

Jie niekad nežinos, kad šypsnyje / užmigus
Motulės rankos supa jį ir sapnus, / Ir kad prie jos jis savo skruostą / glaudžia,
Ir kad prie jos jis linksmas ir / ramus...

Lapkričio 23-jį.

K o v a s

NEPAŽISTAMAI MERGAITEI

Kaip baltoji burė ežero bangose, / Ji patraukė akį nejučia:
Tartum debesėlis, kaspinėlis / juosia
Šilko garbanėles saulės / spinduliuose...

Traukia į save.
Vai tos baltos burės!
Vai žmogus ant kranto!
Tarp jų begalybė mėlynų / bangų...

Burė burėn slysta,
Ir į vieną uostą...
Žmogui gi ant kranto
Nepasiekti jų,
Burių tolimų...

Kaip puta, kur laivą vejasi / bangose,
Šypsena nuskrėja įstabi,
Lyg tylus vejelis ažuolo šakose,
Ji kitam pasauly, ji kitus / apjuosia...

O tu nuolatos vis ją meni: —
Kaip ji?

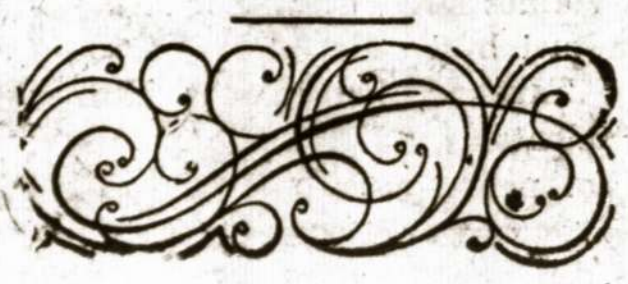
NUOLAIDA STUDENTAMS

"Laisvosios Lietuvos" leidėjai, atsižvelgdami į mūsų studentų sunkią finansinę padėtį, visiems šio laikraščio skaitytojams — studentams sumažino prenumeratos mokestį pusiau. Tai bene pirmasis ir vienintelis lietuvių laikraštis studentams suteikęs tokią didelę nuolaidą. Reikia tikėtis, jog kolegos šį plūkių leidėjų mostą įvertins teigiamai.

UŽUOJAUTA

Mūsų bendradarbiui KAZIUI BUKAUSKUI, jo mielam tėveliui mirus, reiškiamo nuosirdžią užuojautą ir kartu liudime.

Studentų Aido Redakcija

Eikime prie paminklo

R. Mišauskas, Cicero, Ill.

1918 metai... Grįžo iš užsienio studentai, mokslus baigę žmonės, lietuviai. Grįžo ir atstatė. Buvo neapsieita be aukų: vienus — fronte, lenkai, rusai ar bermontininkai pakirto, kitus — metų eilė išskynė. Klaidėdos atvadavimas atėjo. Vėl studentai, gimnazistai stėjo petys į petį, su kitais kovotojais, atverti Lietuvai vartus į jūrą. Daugel iš jų negrįžo... Kas sudarė didesnę dalį partizanų 1941 metais, kas palikę mokslo suolusėjo su gen. Plechavičium, kieno krauju nulieti Pavėnčiai?...

Visur tai buvo kariai, bet drauge po daugelio karių milijnių plaukė lietuviu moksleivio širdis. Tavo ir mano pirmtakūnų širdis...

Daugelio iš tų dalykų jau nei Tu, nei aš, mielas kolega-e, neprisimenam: Per jauni esam... Bet štai, kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiomet lapkričio 23 — Kariuomenės šventė, vėl čia. Gai nustebeš paklaus: "Ką tai turi bendro su mumis, studentais?" Atsakymas: "Labai daug!" Tai yra ir mūsų šventė, ir mūsų diena. Kiekvienas lietuvis yra kovotojas, kiekvienas — yra karys. Ne, ne toks karys, kurs eina pasipiešikauti ar sau vergų pasirinkti, skriausti, prievartauti. Ne, ne toks, bet savo žemės karys, kovojąs kietai iš paskutiniųjų dėl namų, šeimų, dėl teisės tėvų kalbą vartoti ir lietuviu vadintis. Ne uniforma padaro karį, o jo darbai. O kada sunkių tėviškei laikų metu mūsų studentai neatsakė į Jos šauksmą? Jei Tėviškė būtų laisva, tikiu, daug iš mūsų šiandien sėdėtų Karo mokyklos suole. Tad ar ši diena nėra ir mūsų diena?

Taip, Tu man atsakysi, bet kad vis tie žodėliai: "kad, bet, jei, buvo ir t. t." Nejaugi Tu, kolega, kolege, nesijauti Tėviškės kariu? Nejaugi Tu nematai, kad kovoji dėl jos ir dabar? Ne? Tad pasižiūrėk! Ar atsimeni, kai pavasari mūsų jaunųjų grupė atėjo iš šios šalies gimnazijų ir jie savo tarpe kita kalba švebeldžiavo, jos gerą nemokėdami, o savąją patarė. Net kai kurie iš jų tėvų jau dėl to nesisielojo. O šiandien jie jau savo tarpe lietuviškai kalba. Ar ne tavęs susigėdė jie tai padarė?

Arba vėl: ar nepameni, kai savo klasės draugams papasakojai apie Lietuvą, apie priespaudą? Gal jie kada bus įtakingi žmonės... Ar nepameni, kiek kartų įvairiose rinkliavose padėjai, kiek dirbai su savo jaunaisiais skautukais ar ateitininkais, ką sakei prie Vėžio laulio, kiek rašei ir raginai įvairiais šalpos reikalais? Paimk kai ir savo mokslą: kam tu mokaisi? Ar Tu pagalvoji, ar ne, bet Tėviškėi mokaisi ir anksčiau ar vėliau tas žinias Jos labai panaudosi. Ir Tu drįsti man pasakyti, kad Tu šiandieną nieko neatlieki, kad Tu neesi Tėviškės karys! — Šautuvus nėra vienintėlis ginklas ir karys nėra vien tas, kuris milinė vilki.

Tiesa, daug kas iš vyresniųjų karčiai pasakys: "Et, toki šiandien ir studentai", arba: "Mūsų laikais, ne taip buvo..." Bet nejaugi tai Tave prislėgė? Tegul sako. Gal kai kas net ir pult Tave mėgins, kad Tu "baliavoji", kad Tu "šoki". Bet argi karys bėga iš mūšio lauko? Tu žinai, kad "baliavus" pelnė nūėjo Tavo neturtingam kolegai šelpti, ar kitam kuriam svarbiam reikalui, ar, kad šokiais į savo tarpą patrauki jaunuosius, kurie šiaip svetimųjų pasilinksminimų ieškotų. Tegul jie kalba, tegul jiems patinka. O Tu iki šiol savo darbais nežvanginai, kad kitoj parapijoj girdėtu, nežvanginsi ne toliau. Aš jaučiu, kad ir Tu savo širdy sakai kartu su manim:

"Lai giriasi tas, kuris girias / be melo!
Kas myli žodžiu, tas nemoka / širdim..."

Tadą matai, mielas kolega, kad Tau nėra reikalo rausti prieš mūsų pirmtakūnus. Tiesa, Tu didžiau šios aukos mūsų kraštui, savo kraujo aukos, dar nepadarei, bet, pagal esamas sąlygas, Tu šavo pareigą atlieki. O kas gali reikalauti daugiau, net ir iš tų karių, kurie Šautuvą rankoje laiko?

Lapkričio 23-jį, Lietuvos Ka-

riuomenės šventė. Aš manau, kad dabar jau sutinki, kad tai mūsų visų šventė irgi, ir ne vien tik todėl, kad mes esame lietuviai, mūsų Tėvų — karių vaikai. Tad jei tai mūsų šventė, atšvėskime ją tinkamai.

Mielas Kolega - e, ar Tu būtum skautas, ar ateitininkas, ar akademikas, ar santaristis, ar kitas koks, pašvėsk keletą minučių susikauptimo valandėlei. Vardan mūsų žuvusių karių, partizanų, vardan mūsų kolegų, vilkinčių kario milinę, dirbusių pogrindyje, nukankintų koncentracijos stovyklose, kenčiančių Sibire, vardan Jų visų, stokime bent mintimis Kaune, Karių kapinėse, prie žuvusių paminklo ir nuosirdžiai sau pasišvėskime padaryti dar ką nors gero, nors ir mažutį dalykėlį, Tėviškėi, dėl kurios jie net gyvybės negalėjo...

STUDENTŲ SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS

Lapkričio 25 — 26 d. d. Clevelande įvykęs JAV Lietuvių Studentų Sąjos suvažiavimas praėjo darbingoje nuotaikoje. Jame sąmonėškai dalyvavo apie 180 studentų, o su įgaliojimais iš viso buvo atstovauti 342 asmenys.

Suvažiavimo, kuriam pirmininkavo kol. Kamantas ir Sužiedėlis, o sekretoriavo — Bartuškaitė ir Gaškaitė, programa buvo sekanti: Lapkričio 25 d. — suvažiavimo atidarymas (Joga — centro valdybos pirm.), mandatų komisijos rinkimai (išrinkti — R. Mišauskas, V. Kleiza, A. Bakaitis, D. Stašiškis, V. Valaitis), darbo prezidiumo sudarymas, C. V. Pirmininko pranešimas, C. V. Izdininko pranešimas, užsienio skyriaus pranešimas, revizijos kom. pranešimas, diskusijos dėl padarytų pranešimų, statuto — rinkiminių taisyklių svarstymas.

Lapkričio 26 d. nuo ryto vyko posėdžių tęsinys ir buvo diskutuojama statutas ir rinkimines taisykles ir čia priimtas naujasis statutas, bet pasilikta prie senųjų rinkiminių taisyklių. Po pietų apsvartyti Studentų Metraščio reikalai, alumnų organizavimas, diskusijos veiklos reikalais ir pagaliau, suvažiavimo uždarymas.

Pirmos dienos vakare įvyko studentų susipažinimo linksmavakaris, o po uždarymo buvo studentų vakaras visuomenės su kuklia menine programa.

Suvažiavimas gavo daug sveikinimų raštu, o žodžiu jį nuosirdžiai pasveikino JAV liet. bendr. pirmininkas St. Barzdukas.

Taip pat suvažiavimo metu vyko ir Sandaros surengtoji Lietuvių Studentų Dailininkų surengtoji meno paroda, kurioje dalyvavo 10 mūsų jaunųjų menininkų.

MŪSŲ TARPE

○ Kęstutis Vaičius, gyvenęs Cicerijoje, o paskutiniu metu studijavęs Illinois Un-te Urbanoje, atlieka karinę prievolę Fort Knox, Ky. Jis prieš kelias savaites buvo sugrįžęs į namus ir pasakojo, jog Armijos gyvenimas nėra sunkus, kadangi priklauso pulko futbolo (soccer) rinkinei ir nuo kitų užsiėmimų yra atleistas.

○ Beatricė Monstavičiūtė jau bebaigia pianino studijas Roosevelto Un-to Muzikos Mokykloje. Jai beliko vieneri metai, po to yra numaciusi gilintis muzikos srityje Europoje.

○ Danutė Žygaite, anksčiau studijavusi Illinois Un-te, Cicerijoje, perėjo mokytis į Illinois Komercijos Kolegiją (Illinois College of Commerce).

○ Bronius Budginas, Jonė Kondratavičiūtė, Vladas Muchlia ir Julius Smulkštys redaguoja akademinį skyrių "Santarvės" žurnalą, kuris yra leidžiamas Anglijoje, Lietuvių Rezistencinės Santarvės Informacijos Biuro.

○ Vytautas Kavolis, vienas iš vienybėje esančių studentų skyriaus — Studentai ir Gyvenimas redaktorių, redaguoja studentų santaričių leidžiamą metraštį.

○ S. Šimoliūnas ir M. Mieželis tvarko studentų skyrių "Dirvos" savaitraštį. Pirmasis iš jų pažadėjo parašyti Studentų Aidams žinių apie Detroito studentus.

○ J. Bilėnas — "Vienybėje" (lapkr. 5 d. Nr.) ir Carolus "Dirvoje" (lapkr. 10 d. Nr.) duoda paaiškinimus apie studentų Sandarą. J. Bilėnas savo pareiškime sako: "Sandara yra visuomeninė — politinė ir kultūrinė jaunimo organizacija, tačiau jokia būdu ne partinė, ir todėl savo partinės platformos neturi. Paviieniai santariečiai, be abejonės, individualias nuomones turi visais klausimais".

○ Studentų Sąjos Čikagos skyriaus narių susirinkimui, įvykusiam lapkričio 18 d. Lietuvių Auditorijoje, pirmininkavo Vytautas Prialgauskas ir sekretoriavo Jūra Gelažiūtė. Aldona Sidzikauskaitė perskaitė pereinamo susirinkimo protokolą, o Antanas Laucius pateikė įdomių minčių savo trumpame referate. Be to, dar buvo kalbama skyriaus laikraščio leidimo ir studentų suvažiavimo Clevelande reikalu.

○ A. Antanaitis, J. Elvikytė ir F. Palubinskas yra išrinkti į De Paul Un-to lietuvių klubo laik. valdybą. Šį klubą globoti yra pakviestas L. Šimutis, jaun., kuris Un-te dėsto muziką.

○ D. Karaliūtė, R. Dabšys, A. Korsakaitė ir V. Mitkutė sudaro ateitininkų biuletenio Gaudeamus redakciją.

○ Vytautas Raudys, anksčiau aktyviai reikšėsis sporto srityje, studijuoja Chicago Technical College mechaninę inžineriją.

○ Bronius Mičiulis, priklausantis Don Varno veteranų postui, gyvena Cicerijoje ir vakarais Illinois Technologijos Intitute mokosi elektros inžineriją.

○ E. Savickaitė, L. Abramikaitė ir D. Kantautaitė sudaro St. Louis ateitininkų draugovės valdybą.

○ S. Rimkaitis "Drauge" (lapkr. 19 d. Nr.) rašo, jog mūsų spaudoje leidėjai ir parengimų rengėjai galėtų duoti akademiniam jaunimui nuolaidas. Čia tenka priminti, jog "Laisvosios Lietuvos" leidėjai pirmieji pasuko šia kryptimi, o taip pat ir kelių vakarų rengėjai padarė studentams nuolaidas. — Lauksime ir kitų pasekant pirmųjų gražiais pavyzdžiais.

○ Lapkričio 22 d. įvykusiaame Illinois Un-to (Navy Pier) liet. studentų klubo — Lituanica susirinkime J. Šoliūnas skaitė turiningą referatą apie studentus ir šių dienų politiką.

○ Vytautas Vidugiris, pasižymėjęs sportininkas, veteranas, iš Philadelphiajos persikėlė į Čikagą

ir pradėjo studijas Illinois Technologijos Intitute. Jis sutiko perimti Lituanicos skautų tunto sporto vadovo pareigas.

○ Sąryšyje su mūsų skyriaus pasirodymu, esame gavę eilę sveikinimų, už kuriuos nuosirdžiai dėkojame. Taip pat mus paminėjo kiti studentų skyriai ar laikraščiai, kuriems irgi priklauso padėka.

○ Gediminas Vildzius, Gediminas Dragūnevičius ir Alidija Janauskaitė sudaro neseniai suorganizuoto University of Conn. (Storrs, Conn.) studentų skyriaus valdybą.

○ Algis Danta pirmininkauja Philadelphiajos liet. studentų skyriui. L. Jurskis vadovauja tenyščiai Sandarai, o A. Zukauskas — ateitininkams.

○ Vanda Gegevičiūtė, gyven. Cicerijoje, pereiną šeštadienį per S. Barcaus radio programą kalbėjo studentų šalpos vajuos reikalais.

Visi prisidėkime prie Lietuvių Studentų Šalpos Fondo. Aukas siųskime:

Lithuanian Students Fund
Account No. 11737 o/o,
Chicago Sav. and Loan Ass.
6234 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

Čikaga — pasaulio studentų centras

Paskutinėmis dienomis, Čikagoje studijuoja daugiau kaip 1700 studentų iš 80 įvairių valstybių, pradedant Argentina ir baigiant Zanzibaru. Daugiausia iš jų yra Illinois Un-te — arti 600, toliau seka Čikagos Un-tas — 300, North western — 150 ir Roosevelt Un-tas — apie 100.

Iš pavienių šakų kitataučių studentų tarpe pirmą vietą turi medicina, kuriai tenka 500 asmenų; antroje vietoje eina humanitariniai mokslai ir trečioje — inžinerija.

Daugiausia studentų yra iš šių valstybių: Kanados — 165, Vokietijos ir Kinijos po 94, Filipinų — 90, Graikijos — 83, Izraelio ir Japonijos po 80. Čia, žinoma, nėra įskaitomi studentai, atvykę į šią šalį vadinamieji tremtiniai.

Šias žinias suteikė Intitute of International Education, kurios būstinė Čikagoje yra 116 So. Michigan. Šio Intitute informacijomis, apie 10% visų kitataučių studentų gauna valstybinę paramą, 19% yra remiami privačių organizacijų, o apie pusę gyvena iš savų išteklių.

Edv. Tyl.

K. Žoromskis

Ciesoriaus dinaras

Visi lietuviai remia Dainų Šventę

"DAINAVOS" ANSAMBLIO KONCERTAS

SEKMADIENI, Š. M. GRUODŽIO MĖN. 4 D. 3:30 VAL. PO PIETŲ, MARIA HIGH SCHOOL SALĖJE — 6727 So. CALIFORNIA AVE.

Programoje:

- I. "VESTUVĖS BE PIRŠLYBŲ", A. Merklio vieno veiksmo muzikinis vaizdelis iš Lietuvos kaimo buities.
II. Juozo Žilėvičiaus VYTAUTO DIDŽIOJO KANTATA, kurią išpildo solistas Algirdas Brazis, Metropolitan Operos baritonas; dvigubas kvartetas ir mišrus choras.
Prie vargonų muz. Marija Mondeikaitė Prie pianino muz. Aleksandras Kučūnas
Dirigentas — Stepas Sodeika Režisierius — Alfa Brinka Dekoracijos — dail. Jono Tričio

Bilietų kainos: \$1.50 — \$2.00 — \$2.50

Bilietai gaunami: "Daina" television — 3130 S. Halsted St.

Cicero — Pareigų krautuvė

— 1445 So. 49th Ave. "Marginiai" — 2511 W. 69 St. Hollywood Inn — 2419 W. 43rd St.,

ir koncerto dieną kasoje prie įėjimo į salę nuo 2 val. p. p.

Nuoširdžiai kviečiame Čikagos ir apylinkių lietuvius atsilankyti į mūsų koncertą.

"DAINAVOS" ANSAMBLIS

NEREIKTŲ PAMIRŠTI,

Kad J. Tumas—Vaižgantas siejosi dėl Lietuvos laisvės iš pat jaunystės — vaikystės dienų. Juk šiame rašinyje visko nesuminesi gi žmogus. Trumpai tik galima pasakyti, kad Vaižgantas yra reta asmenybė, vertas didelės pagarbos žmogus. Pav., prof. Balys Sruoga sakė: buvo šviesus žmogus visomis gyslomis, lyg šaknimis įaugęs į Tėviškės žemelę, Raip ažuolas plačiomis šakomis mosuojąs ir prieš audrą ir pavėjui ir taikiam pakeleiviui, ir pasaulio vaikatai, visiems lygiai, visiems vienodai, visus šios žemės brolius vienodai mylėjo, visais vienodai džiaugėsi. Šviesiai Vaižganto asmenybei priminti ir jo kūrybos stiprybės pasisemti išleista A. Merklio parašyta VAIŽGANTO MONOGRAFIJA. 500 puslapių įrišta kaina \$7,— ir leidžiama VAIŽGANTO RAŠTAI, vienoje knygoje bus po 2 tomus, įrištos kaina po \$5.— Visi žinome, kaip sunki lietuviškos knygos būklė yra šiandien, būtent: didesnio skaičiaus egz. nėra gali-mybės atspausdinti, o kai spausdinama mažas kiekis, tai brangiai knyga atseina, tuomet kenčia visi: autorius, leidėjas, pardavėjas ir pirkėjas. Jeigu užsakytumėm knygas iš anksto, tai gal pasidarytų šiek tiek knyga pigesnė, nes leidėjai žinotų nors apytikrą skaičių, kiek reikalinga spausdinti, o tas juk nesunku padaryti išskirus iš laikraščio atkarpą ir užpildžius įmesti į pašto dėžutę. P pinigų iš anksto mokėti nereikalinga. Suprantama, kad žmonės abejoja: pinigų pasiūsiu, o gal knygos ir ne-gausiu, nes panašius atsitikimų ir nepriklausomoje Lietuvoje būdavo, bet čia tas klausimas atpuola. Taigi, išpildykite šį prašymą, palengvinkite knygas išleisti. J. Karveliui, 3322 So. Halsted Str., Chicago, Ill., USA.

Užsakau:
Vaižganto Monografiją egz.....
Vaižganto Raštų po egz.....
(10 knygų)
Pavardė, vardas .....

Labai dažnai klausiami apie komunizmą ir komunistus. Dažnas juos pažįsta tik iš savo asmeniškos patirties. Dr. Juozo Kaškelio, Kanados Antibolševikinio Tautų Fronto pirmininko knyga

KOMUNIZMAS BE KAUKĖS
aptaria, kas yra komunizmas, duoda kom. internacionalų trumpą istoriją, nušviečia veiklos metodus ir santykius su tautišku ir religija, apžvelgia komunistinį terora Lietuvoje, teikiant gyvų pavyzdžių ir iki šiol nežinomų ar mažai kam žinomų duomenų. Išdėstyta taip pat kovos prieš komunizmą būdai. Knyga (116 psl.) perskaitytina kiekvienam. Kaina \$ 1.50

Nelauk. Iškirpk kuponą ir siusk "L. L." Administracijai kartu su pinigais:

Siunčiu \$ ..... Prašau pristūsti ..... egz. knygos "Komunizmas be kaukės".
Pavardė .....
Vardas .....
Adresas .....

Okupuotoje Lietuvoje

— G. Vildzius išrinktas į Hartfordo korp. Vytis valdybą ir yra jos pirmininku. Toronto korp Vytis valdybon įeina: A. Banelis, B. Petruitytė ir G. Šernas.
— S. Bobelis vadovauja New Yorko ateitininkų draugovei. Čikagos ateitininkų draugovės valdybon įeina: V. Šoliūnas, N. Kap-tainytė, N. Lipčiūtė, S. Mažionytė ir M. Motekaitis.
— Rokiškio rajono laikraštis — "Po spalio vėliava", pajuto, kad mažėja bendradarbiai, leido plačiai reikštis jaunimui. Paskutiniame numery pasirodė: beletristika Ed. Uldukis, L. Vaitkūnas, A. Mikaišius, V. Stundžia, V. Vaitkus ir A. Matiušas ir poezija — S. Marciūnas, P. Milaknis, J. Toleika, M. Malvinaitė, J. Pladys ir Alg. Skeiryus. Laikraštis savaitinis ir iliustruotas.

NAMŲ STATYBA,
ĮVAIRŲ REMONTAI
IR PARDAVIMAS
Jei norite remonuoti, pirkti ar užsakyti gerai išplanuotą, patogų, gražų ir pigų namą, kreipkitės pas
V. Š I M K Ū,
4645 So. Keating Ave.,
Chicago 32, Ill.
Susitarimui šaukite:
REliance 5-8202
Šiokiadieniais nuo 5 val. p. p. o
Šventadieniais nuo 10 iki 4 val.

RADIO, TELEVIZIJOS,
FONOGRAFU /
PREKYBA, PATAISYMAI,
DALYS
Skubus ir geras patarnavimas,
garantuotas darbas:
DAINA
TELEVISION
sales-service
3130 So. Halsted St.
Sav. Inž. Alfonsas Semėnas.
Telef.: DANube 6-6887

WALTER SASNAUSKAS
2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Telef.: GROvehill 6-8402.
Stato naujus namus pagal tartį ir planus.
Atlieka įvairius remonte darbus.

ĮVAIRŲ PATAISYMAI
IR DAŽYMAS
NAUJŲ NAMŲ STATYBA
LIUDAS TAUJENIS
6828 S. Maplewood Ave.
Tel.: HE. 4-5848

NUO GYVENIMO ATSLIEKA
visi tie, kurie neseka kultūrinio, politinio bei mokslo įvykių, apie kuriuos rašo spauda. — Knygų bei įvairios spaudos gausu J. Karvelio krautuvėje, 3322 So. Halsted St., Čikagoje. Taipgi gaunama geros kokybės rašomos mašinės, FOTO — RADIO aparatai, SIUVAMOS mašinos ir kitokių dalykų, ką bepirktumėte prieš tai pasiteiraukite, juk tai nieko nekainuos, o priešingai — turėsite naudoti.

BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir nebrangus

PERKRAUSTYMAS

Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Čikagos kolonijoje gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera apdrauda.

Antanas Vilimas

3415 So. Lituanica Ave., Chicago, Ill.
Telefonas: FRontier 6-1832.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Moderniškiausi baldai, televizijos aparatai, orulės, vėsinantys įrenginiai, skalbiamos mašinos, šaldytuvai, radio aparatai, kilimai, spyruokliai, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų įrengimams.
Lengvi išsimokėjimai, sekmadieniais jokių taksų.

FURNITURE CENTER, INC.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3224 — 26 — 28 So. HALSTED ST.

Telefonas: Victory 2-4226.

Įmonė atidaryta: Pirm., Ktv. 9—9:30.

Kitomis dienomis 9—6. Sekmad. 10—5 val.

ARS-FOTO STUDIJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretus ir nuotraukas.
Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus.
Aprūpina gera filmine medžiaga.

TELEVIZIJOS

Įrengiu televizijos antenas, taisau radijo — televizijos — elektros aparatus,

kreiptis, bet kuriuo laiku:

BALYS BRAZDŽIONIS

4040 So. Francisco Ave.,

Chicago 32, Ill.

Tel.: Lafayette 3-7685.

JAUKIAI

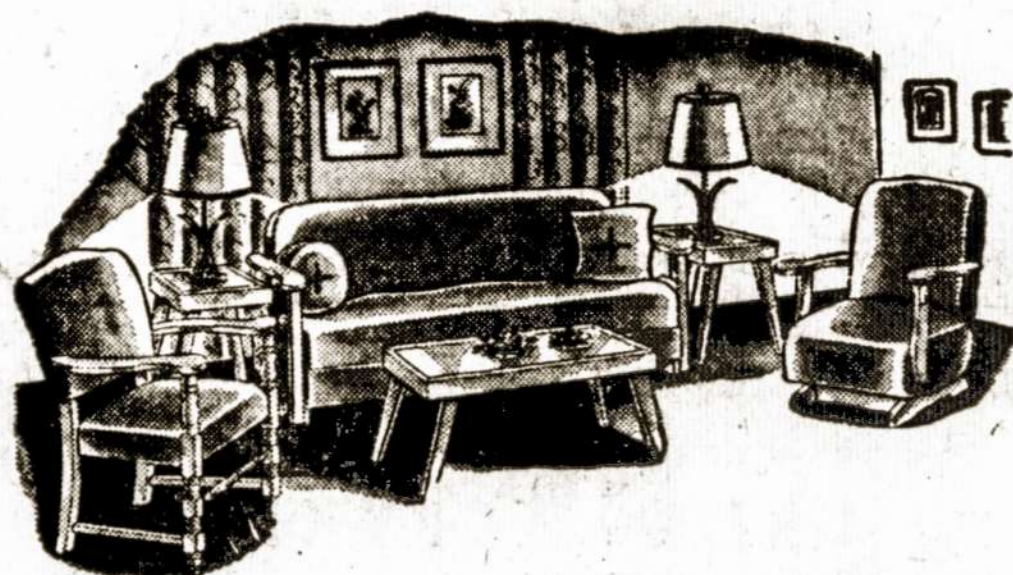
PRALEISI

VAKARĄ

CICERO UŽEIGOJE

LITUANICA

pas TADĄ KAZIMIERAITI
Čia be gardžių gėrimų ir užkandžių, yra įvairių žaidimų:
4920 West 14th Str., Cicero 50
Illinois Telef.: TOwnhall 3-9601

Moderniausias baldus, naujausias televizijos aparatus žinomiau šių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirkite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-1 St.), Tel.: SEeley 3-4711

Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks parodyti ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

JONO RIMAŠAUSKO

Sovietinis genocidas Lietuvoje

Tai pirmosios bolševikų okupacijos Lietuvoje dokumentacija. Daugiau kaip 500 psl. knygoje įvardinama per 5000 asmenų ir pateikiama arti 200 dokumentų ir dokumentinių foto nuotraukų. — Tai genocido Lietuvoje enciklopedija. Knygai specialų įvadą parašė Leonardas Šimutis. Leidžia Lietuvių buv. Politinių Kalinių Sąjunga Čikagoje. Paprasta prenumerata 5 dol., garbės — 10 dol. ir daugiau. Užsakymus ir pinigų siųskite: L b P K S-gos Čikagoje izdininkui:

JUOZAS ŽIČKUS
6357 So. Albany Ave.,
Chicago 29, Ill.

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — PIGUS SAŽINGAS PATARNAVIMAS. — NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMUJ IRANKIAI KAIP PATYS SUNK VEŽIMIAI, TAIP IR JOSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INŠIRINTI.

JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill.
Tel.: WAilbrook 5-9209

27 metai patyrimo siuvime

1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau, pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
2. Plaunu ir prosinu baltinius.
3. Už mažą atlyginimą išnuomuoju pasiskaityti knygas.

MARTYNAS VIDRA,

3218 W. 38 St., Chicago, Ill. Telef.: YARd 7-6035

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS

vra galimas tada, kai prekių užpirkimas vykdomas pagal tam tikrą planą. Tokį planą žino ir sėkmingai praktikuoja

LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ

JOSEPH DRY GOODS STORE

3218 So. HALSTED ST.

DIDELIS PASIRINKIMAS VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių, antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir visa

PIGIAU, NEGU KUR KITUR.

AUTO TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.
1934 W. 59th Street * Tel.: GROvehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

AUTOMOBILIŲ TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS

Sinclair gazolinas

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. — Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.
A. STANEVIČIUS
Garazo tel: REpublic 7-9842 Namų: KENwood 8-3092
2641 West 71 Street

STEPONAS C. LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS KOPLYČIOS
2424 W. 69th St. .... REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Pl. .... Virginia 7-6672
10756 S. Michigan Ave. .... PULLman 5-1270

LIUDĖSIO VALANDOJ
Šaukite
MAŽEIKĄ & EVANS
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned Shop
REpublic 7-3600 — 7-3601 Automobiliams vieta
Tiesa, kurie gyvena hitone miesto dalys; gaunama
knygų, arčiau Jūsų namų.

Kuniga-darbininką aplankius

Kažkas nuskriaudė Mažutį! — Prel. J. Balkūnas ar prel. Mendelis vyskupu? — Mūsų "veiksniams" reik daugiau padėties supratimo ir geros valios! — Sakramentų teikimas ir pamaldos bus atskirtos nuo piniginių reikalų! — "Jei būčiau Amerikos piliečiu, būčiau respublikonu!"

Gerai progai pasitaikius, aplankiau buvusį Ukmergės Valstybinės Gimnazijos kapelioną, kuris vėliau dirbo Jurbarko ir eilę stovyklų Vokietijoje. Kun. E. Petrelevičius, spaudoj pasireiškiantis Kun. K. Mažučio vardu, mane priėmė maloniai ir, tiesą pasakius, į kalbą kairiškais klausimais įsileido labai nenoriai.

Idomu, gerb. kunige Kapelione, ką dabar veikiate, darote? — klausiu.

Aštuonias valandas, o kartais ir daugiau, atidirbus fabrike, nelabai daug laiko ir energijos lieka kokiame nors veikimui. Turiu taip pat keletą mokinių, kurie mokosi svetimų kalbų. Mano laisvas laikas yra labai užimtas.

Kodėl Jums tenka dabar dirbti fizinį darbą?

Tai ilga istorija, — nenoriai kalbėjo kun. Kapelionas. Sutikau žmones be sąžinės. Buvau neatšargus, mat, per daug jais pasitikėjau. O dabar turiu dirbti, ir mokėti skolą, kuri buvo padaryta mano vardu. Jei kitas kas man tokias dalykus pasakotų, aš pats neįtikėčiau. Jei tai būtų padarę man komunistai ir kokie bedieviai, man būtų lengviau tai suprasti ir pakelti. Bet, tiek to. Dirbsiu fabrike, kol skolą išmokėsiu.

Juk turite tiek prietelių ir bičiulių, tiek savo buvusių mokinių, negi jie negali Jums padėti?

Kai kurie jų patys dairosi paramos. Kito žmogaus reikalais lengviau kalbėti ir pasirūpinti, bet savo paties — ir nepatogu ir siu. Kai skolą išmokėsiu, imsiu nenoriu. Kol jėgos leidžia, dirbdairytis darbo savo profesijoje ir srityje. Bet, kalbėkime kitokiais reikalais...

(Iš viso ko matyti, kun. Mažutis šitų klausimų liesti nenori. Reik manyti, kad ta skaudi žaizda greit užgis).

Kaip buvo reaguota į Jūsų straipsnį apie pamaldų ir Sakramentų teikimo atskyrimą nuo piniginių reikalų?

Spaudai sekti neturiu laiko, tad ir nežinau, kas kaip reagavo. Nemanau, kad tuo klausimu, kas susidomėjo. Geros valios parodymo laukti netenka. Straipsnis bus ignoruojamas, nes jis kai kam nemalonus. Tačiau teis laikas, kada Sakramentų teikimas bus visai oficialiai atskirtas nuo piniginių reikalų elgetavimo.

"Dirvoje" iškeltas klausimas, esą reikia ir visiems lietuviams, esantiems už Lietuvos ribų, turėti savo oficialų vyskupą, panašiai, kaip lenkai turi tokį bažnytinį pareigūną, vyskupo Gawlinos asmenyje.

Klausimas įdomus ir svarbus. Jei jis bus tinkamai keliamas, bus ir pasekmų. Toks vyskupas turėtų daugiau simbolines ir moralines vertes. Jurisdikcijos ir tautinės Amerikos parapijas jis neturės, bet ir be jurisdikcijos toks asmuo gali labai daug padaryti. Jis būtų lyg visų lietuvių katalikų apvienojimas. Savo intervencija, patarimais bei nurodymais jis galėtų padaryti daug gero. Jo reikšmė priklausys daugiau nuo jo asmenybės. Svarbu, kad jis sielotųsi ne vienos kurios katalikų grupės interesais ir įvairiais fondais, bet tikrai religiniai — dvasiniai visų mūsų reikalais.

Kaip manote, kas galėtų būti tokių vyskupų?

Turime du jaunus vyskopus — J. E. vyskupą V. Brizgį ir J. E. vyskupą V. Padolskį. Galėtų ir pats Metropolitai J. Skvireckas eiti tas pareigas, kitiems vyskupams padedant. Be abejo, seniau čia atvykę lietuviai mieliau su tiktu žinia, kad vienas jų kuniga-darbininkas.

gų bei prelatų yra pakeltas į vyskupus ir paskirtas toms pareigoms. Kandidatų netrūksta. Yra labai šviesių asmenybių, kaip pv., prel. J. Balkūnas, prel. Mendelis ir eilė kitų.

Kaip žiūrite į VLIKĄ?

Daug kalbos. VLIKAS pats turėtų imtis iniciatyvos ir persiorganizuoti demokratiniais pagrindais. Be to, jame turėtų galimai greičiau pasikeisti asmens. Mūsų "veiksniams" reikia daugiau padėties supratimo ir geros valios...

Kaip žiūrite į krikščionis demokratų?

Turite mipty mūsų šiuos. Gerbiu prel. Krupavičių. Jis turi nuopelnų. Tik gaila 1) kad jis laiku nepasirūpino tinkamu partijai prie augliu, 2) kad jis nepravedė tinkamo partijoje auklėjimo, kuris pasireikštų tinkama krikščioniška ir tikrai demokratiška dvasia. 3) kad pasirinko kairiškios nelabai tikėjusius bendradarbius.

Kokia Jūsų nuomonė, Kapelione, apie mūsų šiuos nutaėjimą?

Vien kalbos nutaėjimo nesulaikys. Atsimenu, vienoj DP stovykloj Vokietijoje, būrys jaunų vyrų turėjo išvykti Kanadon. Štai vienas jų ir sako atsiviekindamas: "Kanadonj stengisius būti kuo toliausiai nuo lietuvių". Nu-stebau, bet jis paaikšino. Tada suvokiau kame dalykas. Lietuviškoji stovyklos vadovybė ir visokių gėrybių dalintojai buvo priežastimi tos nuotaikos. To jauno lietuviuo nusiteikimas buvo vaisius nesocialinės kitų lietuvių laikyenos. Suskirstymas žmonių į grupes, į "hierarchiją", "žemesnius" ir "aukštesnius", siaurų klikų dvasia pagimdė socialinį neteisingumą, o tas — šitokias nuotakas. Taip ir dabar čia. Reik mažiau kalbų, o tarpusaviuose santykiuose daugiau širdies, žmoniškumo, socialinio teisingumo, lygybės. — Mažiau puikybės ir kitų skirstymo bei niekinimo, mažiau lietuvių rūšiavimo, — tada viskas, kas lietuviška, bus miela ir brangu. Tautiškungą turi lydėti žmoniškumas. Daugiau pagarbos kiekvienam žmogui, taigi ir kiekvienam lietuviui — mokytam ir nemokytam, buvusiu kuo tai Lietuvoj ir nebuvusiu "tūzu", priklausančiam vienai ar kitai politinei bei ideologinei grupei ar visai gyvenančiam savu gyvenimu. Mažiau rūšiavimo ir prievartavimo — politinio ir ideologinio.

Aišku, tai tik vienas iš daugelio kelių nutaėjimui sulaukyti.

Kas, Amerikos demokratai ar respublikonai Jums arčiau širdies?

Demokratai, sakome, labiau rūpinasi Amerikos darbininkais. Taip tvirtinama, bet ar taip yra, yra pagrindo abejoti. Demokratų užsienio politika buvo baisi, nors negalima užmerkti akių tam, kas jų gero padaryta, kaip tremtinių įsileidimas ir t. t. Mano simpatijos linksta respublikonams. Dulles, Lodge ir kiti daro viską, kas esamose sąlygose padaryti galima. Jų aiškus nusistatymas komunizmo atžvilgiu yra svarbus dalykas. Kaip diplomatai, jie turi kalbėtis ir tartis su visais, taigi ir su Kremlio tironais, bet, su respublikonais atėjo antikomunistinio nusiteikimo ir fronto stiprėjimas.

Jei būčiau šiandien Amerikos piliečiu, pasirinkčiau respublikonus.

Girdėjau, kad turite būrelį jaunimo?

Kartas nuo karto privačiai susirenkame ir gvildiname socialinius bei politinius klausimus bei aktualijas. Tai ir viskas.

Kun. K. Mažutis apskrovęs žurnalais ir knygomis, matyt, skaito ir studijuoja. Pas jį ant stalo matau šalia Heideggerio "Sein und Zeit", A. M. Hawley "Human Ecology" ir Roberto Bellarmino "De Laicis".

"Gaila, kad taip mažai to laiko", — nusiskundė šypsodamasis kunigas — darbininkas.

J. Zanavykas

PRAŠO AFIDAVITO

Viena jauna lietuvių šeima, gyvenanti Kolombijoje, galėtų greitai atvykti į Jungtines Amerikos Valstybes, jei turėtų Affidavit of Support. Tai Vladas Matulevičius, gimęs 1916 m. gruodžio 22 d., Lietuvoje, jo žmona ir dvi dukterys.

Prašome Amerikos lietuvių padėti tai šeimai atvykti ir apsigyventi šiame krašte. Šeima yra labai tvarkinga, patys užsimokės kelionės išlaidas ir dar turės šiek tiek pinigų gyvenimo pradžiai. — Sponsorui išlaidų nebus.

Apsisprendę sudaryti tai šeimai affidavitus, prašome kreiptis į Balfo centrą smulkesnių informacijų šiuo adresu: Balfas, 105 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.

P. ir J. JOKUBKOS

TV, DEIMANTAI IR LAIKRODŽIAI

Pardavimas ir taisymas
4102 Archer Ave., at Mozart
Chicago 32, Ill. — Tel. LA 3-8617

BUTAS iš 5 kambarių, centraliniu šildymu, vonia, visada šiltas vanduo, šviesus, šiltas — išsinuomuoja tuojau už 65 dol. mėnesiui. Garažas, jei reikės — 5 do. mėn. Geras, arti susiekimas. Kreiptis: 5103 So. Carpenter Str. (kampas 51 - mos ir Carpenter gatvių). — Arba skambinti: DA. 6-1336

Didžiulis pasirinkimas įvairiausių plokštelių žemiausiomis kainomis Boleslavo ir Stasės Lingevičių prekyboje. —

Ben Star
QUALITY FASHIONS
Chicago's Smartest Styles for Men and Women
4630-32 S. ASHLAND AVE. Yards 7-3900
Open Mon. & Thurs. Noon - 9 P.M.; Other days 9:30 to 5:30

KREIPKITES PAS LIETUVI PARDAVĖJA JONĄ KANIĮ IR BŪSITE MANDAGIAI APTARNAUTI GINTOJE KALBOJE

Melody Radio and Record Shop

Klasikinės muzikos plokštelės \$1.98
3 - jų greičių patefonai nuo \$17.95 ir daugiau.
Kalėdiniai albumai, televizijos, radijo, patefonai, įvairios plokštelės nupigintomis kainomis.
Mes taisome įvairių firmų televizijas, radijas ir patefonus.
Pašaukite: LAfaytte 3-1555 arba atvykite pas mus į 3310 So. Halsted St.
Iškviatimas kaštuoja tik \$3.00

SKANIAU, ŠVARIAU IR JAUKIOJE APLINKOJE

Jūs pavalgysite pusryčius, pietus ir vakarienę lietuvių laikomąje valgykloje

Antonette's Lietuviška valgykla

3206 South Halsted St., Chicago 8, Ill.
Lietuviški ir vietiniai valgiai, mandagus patarnavimas, žemos kainos.
E. Galminienė ir Z. Gražienė, sav.

Lietuvišką ruginę duoną, pyragus, pyragaičius, sausainius šviežius kas dieną kitokius delikatesus Jūs pirksite lietuviškoje

BRUNO KEPYKLOJE

3339 Lituania Ave. Telef.: CLifside 4-6376

Reikalaukite savo krautvininkų šios kepyklos gaminių. — Lal tik paskambina savininkui Broniui Macianskui ir bus pristatyta. Ši kepykla prieš pradėdama gaminti produktus, visuomet tariasi su sveikatos specialistais, taip, kad neveltui yra sakoma:

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Aštuona

VARGONAI

parsiduoda, taip pat šmuikos, iš kurių viena pusinė — vaikams. Visos su dėžėmis. Ten pat parduodama trombonas, daug įvairių gaidų, muzikantams uniformos, foto aparatas KODAK x1, įvairių lazdu rinkinys — kolekcijos. Gerame stovyje pūkų patalai, drabužių ir kit. Turi būti parduota už pigią kainą savaitės bėgyje.

Kreiptis:
John Ligeika, 3258 So. Union Ave., III aukštąs, iš kiemo pusės, nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakare.

LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės, pavirtintos kainos.

Agentams ir brokeriams aukščiausi komisai. AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS. Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%. Veikia Notariatas. Smulkesni ir nemokamai informacijai gauti, skambinkite, rašykite, užeiškite —

JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
5900 S. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel.: WALbrook 5-5671

Svarbus Pranešimas

Mes pranešame savo draugams, klijentams ir kaimynams, kad mes dabar esame naujoje, daug geresnėmis sąlygomis

VIENNA CLEANERS TARNYBOJE

Dėkodami už Jūsų parodytą pasitikėjimą mumis, vienkartinį pranešame, kad mūsų valykla yra tvarkoma naujos vedėjos Mrs. Alice Potter, kurios mandagiu patarnavimu ir sąžiningu darbu busite tikrai patenkinti.

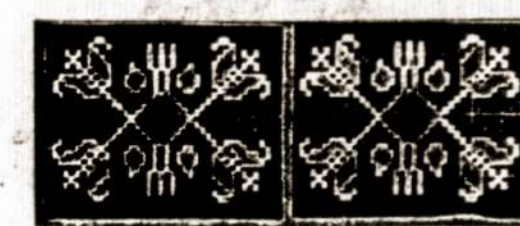
Tikimės Tamstų pritarimo ir tolimesnės paramos.

HALSTED CLEANERS
746 W. 31 St.

LIETUVIŠKOJE KRAUTUVĖJE

"D A N A"
yra didelis pasirinkimas gintaro gaminių, lietuviškų audinių, medžio ir odos dirbinių, vaikams ir moterims drabužių.

Savin. A. ir D. PAREIGIAI
Telef.: TO 3-6591
1445 South 49 Ave., Ciceroje

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas — 3148 West 63rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: PRespect 8-1717
Valandos: po pietų 1-3; vak. 7-8.
Iškart antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
BUTAS: 3241 W. 66th PLACE
Tel.: RE 7-7868.

Tel.: HEMlock 4-6815
Dr. Ant. Narbutas
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
6757 So. Western Ave.
Priima: Pirm., treč., ketv. ir penkt. 6:30 — 8:30
Antradieniais: nuo 10 iki 12 v. ryto.
Šeštadieniais: nuo 2 iki 4 val. popiet.

Tel.: ofiso AR 6-0161
rez. GE 2-9203
Daktaras
JUOZAS BARTKUS
Gydytojas ir Chirurgas
2336 W. Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
Val.: 1-3:30, 6-9 p.p. pirmad.
antrad., ketvirtad., penktad.;
11 val. ryto — 2 val. p.p. šeštad.
Tik susitarus trečiadieniais.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 So. Archer Ave.
Įėjimas iš Whipple Ave.
Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12,
nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.
Išskiriant trečiadienius
ir sekmadienius.
Šeštadieniais' nuo 10 iki 4 val.
Telefonas:
ofiso LAfaet 3-4949
namų CE 3-7786

Dr. K. GUDAITIS
Gydytojas ir chirurgas.
Ofisas — 10756 S. Michigan Av.
Tel.: INTERocean 8-7654.
Butas — 10059 S. Perry Av.
Priėmimo valandos:
Trečiadieniais: nuo 9 iki 12;
Šeštadieniais: nuo 10 iki 3;
kitomis dienomis: nuo 9 iki 12;
ir nuo 1 iki 4 ir nuo 6 iki 8.

Vaistinė
Savininkas
Pr. A. Šimkus
3301 South Halsted Street
Tel.: VIRginia 9080 ir 9081.
Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko
Pr. Šimkaus.

Keliaudamas per Tawn of Lake užusk i
"DUBYSĄ" Svetainę,
4555 So. Paulina St.,
Chicago, Ill.
Taurūs gerimai, žaidimai, gera nuotajka, mandagus patarnavimas.
Sav. ALEKSAS KASPERAVIČIUS
Telef.: LA 3-9859

1500 So. 49 Ave.
Tel.: Townhall. 3-9695
KLUBAS JOANA
CICEROJE
Čia niekad Peter Hand neišsenka, Čia kasdien reikia keisti statines, ir kiekvienas, kam būti čia tenka, neišeis Peter Hand nemėginęs.
Vakarais čia savaitgalio šokam, Kyla nuotalkos, kojos ir ūpas, Ir nuo Asbacho, Hofbräu ir juoko Susimaišo ir rankos ir lūpos.
Visus kviečia maloniai praleisti laiką
Joana ir Zigmus Šefleriai

JAUKUS LIETUVIŠKAS RESTORANAS IR VALGYKLA,
biliardas ir stalo tenisas. Įvairūs gerimai, šalti ir šilti užkandžiai. Tremtinių mėgstamiausia vieta.
Erdvi salė įvairiems parengimams
JONAS BUDRIKAS
1442 So. 49th CT., Cicero 50, Ill.
Tel.: TOWNhal 3-9472

Rudeninių ir žieminių, sportinių, darbinų ir išėginių drabužių — didelis pasirinkimas, pas
H. SEIGAN
VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ,
4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill.
Telef.: YA 7-1272
Čia gausite geras prekes pigesne kaina ilgesniam išimokėjimui be nuosimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.
Krautuvė atdara: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vak., kitomis dienomis iki 6 v. vk. Sekmadieniais nuo 10 iki 2:30 val. Kalbame lietuviškai.